

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József kőherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, augusztus 26.

Negyvenhárom fillér.

Van nekünk annyi népjóléti intézményünk, hogy a szegény magyar polgár már azt sem tudja, melyik intézmény boldogítja jobban a létét. De van nekünk egy kormányhatalmunk, amely tütyül a nép jólétére és ott igyekszik kizsákmányolni a munkára és megélhetésre szoruló tömegeket, ahol csak tudja.

A miniszterium pályázatot hirdetett katonai fehér alsóruha készítésére. A kormány összesen 43, mondó: negyvenhárom fillér munkabért állapított meg egy rend fehér alsóruha készítéséért. Hogy milyen kulcs szerint számította ki a demokrata grófok kabinetje ezt a munkabért, az örök rejtély marad. Aradon is meghirdették a miniszter ajánlatát és összesen husz szerencsétlen hadiözvegy jelentkezett, hogy vállalja a munkát. A városnál természetesen csodálkoztak, hogy ilyen kevesen akarnak dolgozni és a reális élettől elzárkózott urak már azt a következtetést vonták le, hogy a szegény emberek nem akarnak dolgozni és nem kell felemelni a hadisegélyt.

Persze, hogy nem akarnak dolgozni. Ilyen éhbérért nem hajlandó dolgozni az az asszony, aki más munkával megkeres napi 5-6, sőt 10 koronát. A város urai helyesebben cselekednének, ha felvilágosítanák a kormányt, hogy ne nyomja le a munkabéreket.

Népjóléti minisztériumot létesített a demokratikus kormány és ugyanakkor éhbérért fehér rabszolgákat akar munkába állítani. Az uzsorásokat, a munkások kizsákmányolóit irgalmatlanul becsukják, ami igazságos is. De ha az államhatalom a magánosokat üldözi, akkor mérjen egyenlő mértékkel és alkalmazkodjék önmaga is az általa felállított normatívumhoz.

Az uzsorásokat, a hűtlen hadseregszállítókat tömlőbe vetik, mint hazárulókat. Vajon micsoda fogalommal illethető az államnak az az eljárása, amely a szegény asszonytól munkát követel, de fizetni nem akar érte. Ez a hazafiasság? Könnyű az államnak versenyre kelni a magánvállalkozással, ha 43 filléres munkabéreket fizet. Ha jól tudjuk, épen Esterházy Móric, a „cérna gróf” volt az, aki támadta a Tisza-kormányt a hadi konfekció miatt. A 43 filléres munkabért még az ő miniszterelnöksége alatt szabták meg.

Negyvenhárom fillér! Hát, nem felháborító kizsákmányolása ez az emberi erőnek, az emberi energiának!

Mit szólnak a szocialisták, a kormány fegyvertársai a negyvenhárom filléres munkabérhez?! És mit szól Batthyány Tivadar gróf, a közjólét tárcanélküli minisztere? Hogy fog Batthyány gróf közjólétet teremteni, ha egyik kollegája klasszikus példáját adja annak, hogyan lehet a megszorult, a mindennapi kenyérért kinlódó népet kiuzsorázni!

Batthyány Tivadar gróf úgy kezdené meg stilszerűen hivatali működését, ha az illetékes miniszterium ellen a megszorultak kizsákmányolásáért, a negyvenhárom filléres munkabérért eljárást indítana.

Türelmen az Isonzó
védőinek ereje.

Budapest, augusztus 25. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcok:

Több szakaszon újra feléledt a tüzérségi harc. Bródynál orosz felderítő osztagokat visszavertünk.

Olasz harcok:

A Karszt fensíkon és Görznel a tegnapi nap, leszámítva az olaszok sikertelen előretöréseit Konienél, aránylag nyugodtan telt el. Az olaszok támadásai mindenek felett a Monte San Gabriele ellen irányultak. A Palermo dandár más olasz csapatrészekkel együtt a lejtőkön számtalan halottat és sebesültet vesztett a nélkül, hogy képes lett volna a derék védők ellenálló erejét megrendíteni. A 9. vadászszázalaj vitéz stájer katonái a védekezésnél különösen kiváltak. A Bainss-Hailigengeis-i fensíkon a Wrh melletti harcok által teremtett helyzetfel számolva, védekezésünket új vonalon rendeztük be. Az ellenség tegnap több szakaszon heves tüzérségi előkészítés után általunk kiürített régi állásokat támadott és ütegeink alapos tüzeiben a kiürített állások ellen nyomult. Csak estefelé állott be egyes pontokon ismét a harci érintkezés. A csata kezdete óta e hó 23-ig beszállított hadifoglyok 250 tisztet és több mint 8000 főnyi légénységet tesznek ki. A repülőtevékenység a 11-ik Isonzó csatában is rendkívül élénk. Angol, francia segítség az olasz repülőket mindenütt többszörös fölénybe helyezi a mieink felett. A mi repülőink vakmerő támadó szellemmel és áldozatkész nekivetésével úgy a felderítő szolgálatban, mint a harcban minden alkalommal kiegyenlíti a csekélyebb szám hátrányát. E hó 18-ától 23-ig 12 ellenséges repülőgépet lőttünk le, 6-ot ezek közül Brunovský százados portyázó raja, aki 18 legi harcban maradt

győztes. A mi veszteségünk 1 repülőgép volt.

Balkán harcok:

A helyzet változatlan. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Franciák veszteségteljes
támadásai.

Berlin, augusztus 25. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadserege:

Ypern mellett gyalogsági harcokkal kapcsolatosan egyes szakaszokon ismét élénk tüzérségi harcok fejlődtek ki, melyek az éjen át is tartottak. St. Julientől keletre egy előretörésünk, melyet egy angol fészek megállítására céljából indítottunk, egy ellenséges támadásba ütközött. Az ellenség visszaverése után a tervbe volt vállalkozást eredményesen végrehajtottuk. Az Ypern—Menin országút mindkét oldalán az angolok újból megkísérelték, hogy állásainkba behatoljanak. A Herenthage erdő északnyugati szegélyén vonalainkat kissé visszaszorították. Egyébként nagy veszteségeik mellett visszavertük őket. Ellenséges felderítő előretörések több helyen meghiúsultak. Az ellenség erős osztagait, melyek a késő esti órákban Lens melletti állásaink ellen előnyomultak, szivós közelharc után kiindulási állásukba üztük vissza. Venhuitetől délre ma reggel meglepetésszerű rohammal elragadtuk az angoloktól az általuk megszállva tartott Gillemont-majort. A franciák tegnap heves tüzérségi előkészítés után, mely St. Quentinben s az annak környékén fekvő falvakban több helyütt tüzvész okozott, megtámadták védelmi szakaszainkat, a város déli részén mintegy három kilométer szélességben. Az ellenséget súlyos harcokban az egész vonalon visszavertük, ott harcoló csapataink állásaik teljes birtokában vannak.

A német trónörökös hadserege:

Verdunnél a harci tevékenység a Maas mindkét oldalán ismét növekedett. A folyótól nyugatra a franciák reggel és este nagy erővel előretörték a Forges-patak mellett Malencourt és Bethincourt között fekvő állásaink ellen. Tüzérségünk hatásos tüzeiben mindkét támadásukat súlyos veszteségeik mellett visszavertük. Ep-

ily eredménytelen maradt a keleti parton az a kísérletük, hogy a 334-es magaslatról észak felé előretörjenek.

Keleti harotér:

A Duna mentén, Smorgonnál, Lucknál, Tarnopolnál, a Pruth és a Moldova között, továbbá az ojtói

völgyben időnként feléledt a tűzeréségi tűz. Brodynál orosz vadász különítmények előretörései meghiusultak.

Macedóniai harotér:

Semmi ujság. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Összhang a kormányban — elvek felfüggesztésével.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egyik fővárosi estilap írja, hogy csak most jutott nyilvánosságra, hogyan passzolták el júliusban Wekerlét és hogy mi okozta a kiengesztelhetetlen gyűlöletet Wekerle Sándor miniszterelnök és Andrássy Gyula gróf között. A lap illetékes helyen szerzett információk alapján írja most meg a tényállást, amely a következőképpen hangzik:

— Tudvalevő, hogy a magyar politikusok meghívást kaptak a homo régiushoz, József főherceghez. Sorra kifejtették, hogyan vélik kibozozhatónak a magyar parlamenti élet összekuszált szálait. A főhercegnek mindjárt Wekerle programja tetszett meg legjobban, aki olyan irányu előterjesztést tett őfelségének, hogy joggal várhatta mindenki Wekerle Sándor kinevezését. Wekerle Sándor kifejtette a főhercegnek programját és nyomtatékosan kijelentette, hogy megbízatása esetén ugynevezett dolgozó miniszteriumot alakítana, kabinetjében mellőzve minden komplikációt és ezért nem venné be kormányába sem Andrássyt, sem Apponyit, akik szerinte minden kérdésből politikát csinálnak. Apponyi és Andrássy tudomást szereztek Wekerle kijelentéséről és ekkor történt, hogy a király az emlékezetes pénteken Budapestre érkezett és a függetlenségi és az alkotmánypart vezére kihallgatást kérték és kaptak a királytól. Ez a kihallgatás elődör-tötte Wekerle Sándor sorsát.

A mostani kormányban a miniszterek közül többen hosszú idő óta részben személyes haragosai és részben ellenfelei a miniszterelnöknek. A kormány tagjai közül több politikus a jövő nagy feladatainak megoldására tehetetlenségnek és képtelenségnek tart Wekerle és bizonyossággal mondható, hogy ez az egészségtelen társulás mindjárt megszűnik, mihielyt elintézik a választójogi reformot. A tegnapi minisztertanácson — pesti argot-val szólva — Wekerle igyekezett főzni a minisztereket. Ez azonban nem sikerült neki, mert

programjának több pontjánál erős nézeteléréseknek adtak kifejezést a különböző pártokhoz tartozó miniszterek.

Amint az utóbbin kiderült, hogy a választójogi javaslatához szükséges nyers anyag még nincs feldolgozva és hogy a javaslat elkészítéséhez még néhány hónap is kell. Wekerle tehát már el is kezdi a prollongálást. Nyílt titok Wekerlének az a szándéka, hogy a választójogi törvény elkészítése után szélnek eresztse minisztereinek egy részét és átalakítja kabinetjét saját arcára.

Budapestről jelenik: A tegnapi esti minisztertanácsról kiszivárgott egy hír: azt beszélték, a képviselők, hogy Wekerle programjának több pontjánál erős nézeteléréseknek adtak kifejezést a különböző pártokhoz tartozó miniszterek.

Erre vonatkozólag a Kormányoz közel álló egyik politikus a helyzetről a következőképpen nyilatkozott:

— Nyilvánvaló, hogy oly kormányban, amelynek tagjai öt különböző pártból kerültek össze és melynek élére most az aktív politikától régóta vesszavomult és az új kormány fövetelét megelőző küzdelmekben részt sem vett államférfi jutott, nem lehet minden kérdésre ézve egyöntetű a felelet. Bizonyára zavarólag hat az összhangra az is, hogy Wekerle meglepetésszerűleg bukkant fel és többen vannak a kormány tagjai közt, akik mindeddig ellene dolgoztak. Azt hiszem azonban, hogy a személyes ellentétek a befejezett tény után már elsimultak és éppen úgy elsimultak vagy legalább is felfüggesztettek a zselvi eltérések

is a nagy cél, a választói reform megvalósítása érdekében. Nagyon jól tudja a kormány és tudják a mögötte álló pártok, hogy a bukott rendszer hívei csak azért elevenitenek fel napról-napra újabb és újabb és lehetőleg kényes politikai kérdéseket, hogy ezzel ütkező pontokat támasszanak a kormányt támogató különböző tényezők között. A mint azonban nem sikerült a kormány megalakítását sem személyi, sem elvi kérdések erőszakos felvetésével és egész tömeg koholt hírek kolportálásával megakadályozni, sőt a kormányalakulás, nem csak Wekerle kipróbált tehetsége és tapasztalatai révén, hanem az Esetrházy kormány tagjainak és pártjainak helyes alkalmazkodása folytán is igen gyorsan és ugyszólván akadálytalanul végbement. A kormány további működésében és a pártok tevékenységében is meglesz az összhang, mert a választójogi megalkotásáig kerülni fogunk mindent, a mi az ország jövő fejlődése és demokratikus átalakítása érdekében most olyannyira szükséges összhangot megzavarhatná.

A tudósítók kérdést intéztek az illető politikushoz zarrá nézve, hogy miképpen áll a választójogi törvényjavaslat előkészítésének ügye. Kérdésére a következő felvilágosítást kapta:

— Értesülésem szerint a törvényjavaslat tulajdonképpen előkészítése még nem kezdődött meg.

a minék oka az, hogy Vázsonyi, a választójogi miniszter eddigelé egész munkaerejét az igazságügyi tárca keretében fejtette ki. Ez azonban nem ok arra, hogy ne remélhessük a javaslat rövid időn belüli megszövegezését, minthogy a kodifikációhoz szükséges anyag részint az előbbi választójogi törvényjavaslatokkal kapcsolatban, részint az irodalomban dmsar össze van hordva és így a mai kodifikációnak szerepe tulajdonképpen csak a nagy anyagból való válogatásra szorítkozik. Értesülésem szerint — a mint azt a lapok már meg is irták — Vázsonyi Rácz Gyula dr.-t, a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatóját kérte fel az anyag előkészítésére és a közreműködés re, mint a ki több mint egy évtizede foglalkozik már a kérdésnek úgy politikai mint statisztikai

feladatokkal. Rácz dr. vállalta a megbízatást és úgy hallottam, hogy már Wekerlével is tanácskozott.

TANÜGY.

(—) Szeptember 15-én megnyílhatik a leánygimnázium. Arad város tanácsa ma tartott ülésén foglalkozott a leánygimnázium megnyitására kérdéssel. Kovács Vince kultúratanácsnok megismertette azokat a munkálatokat, amelyeket a katonaság által visszaadott Hasszinger-utcai iskolában eddig elvégeztek. Ezek szeptember 10-éig befejeződnek, úgy, hogy az említett hónap 15-én a leánygimnáziumban megkezdhető a tanítás. Körülbelül tizenhatezer koronába kerül a városnak az iskolák rendbehozása, ezt az összeget azonban a katonaság megtéríti. A felszabaduló épületekben az iskolaszék elhelyezi azokat a leányiskolákat is, amelyek eddig a friskolák helyiségeit foglalták le. Ennek az lesz a következménye, hogy a jövő tanévben az összes friskolákban normális lesz a tanítás.

(—) Az 1917—18. tanév megnyitása az aradi kir. főgimnáziumban. (Javító-, magán-, felvételi- és érettségi vizsgálatok. A javító-vizsgálatok és magánvizsgálatok írásbeli része augusztus 30-án, csütörtökön délelőtt 9 órakor veszik kezdetüket és tartanak az egész nap folyamán (d. e. 9—1-ig, d. u. 3—6-ig) a Liceum dísztermében és tanári szobájában. A magánvizsgálatok szóbeli része, valamint a felvételi vizsgálatok augusztus hó 31-én pénteken lesznek, szintén az egész nap folyamán. Az 1917—18. tanévre szóló beiratások folytatatosan szeptember hó 1-én (szombat), 3. és 4. napjain (hétfő—kedd) tartatnak délelőtt 9—1-ig a Liceum dísztermében. Nevezett vizsgálatokra és beiratásokra vonatkozó értesítéseket és tudnivalókat a múlt tanévi nyomtatott Értesítő 173—177. lapjain találja az olvasó. A rom. kath. tanulók ünnepeles „Veni Sancte”-je szeptember hó 5-én (szerda), reggel nyolc órakor a Minoriták templomában; utána az összes tanulók a Kereskedelmi Internátus helyiségeibe (a IV. osztály a Tanítókonviktus ebédlőjébe) vonulnak, hol az iskolai szabályok fognak felolvasatni és egyéb a tanulmányi rendre vonatkozó tudnivalók közzétételni. A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak kivételes intézkedésére az aradi kir. főgimnáziumban javító-érettségi vizsgálatok is lesznek szeptember hó 7-én, az igazgató elnöklelte alatt. Kir. főgimnázium igazgatósága.

(—) Beiratás. Az állami gyakorló elemi népiskolában a tanulók beiratása szeptember 3-án délelőtt 9—12 történik. Az iskola helyisége a Beresényi Miklós-utca 10. szám alatt állami kisedelő épületében van. Az igazgatóság.

(—) Beiratások. Az izr. elemi fiú- és leányiskolában a beiratások szeptember 2., 3. és 4-én délelőtt 9—12 óráig lesznek megtartva. A rendes előadás szeptember 5-én kezdődik. Tandij nincs. Beiratási díj 1 korona. Az igazgatóság.

(—) A városi zeneiskola (Batthyány-utca 26. l. em.) tanít: zongora, hegedű, gordonka, cimbalomjátékok, fuvó hangszereket, magán éneket, elméletet, összhangzatant, kamarazenét stb. — Tandij félévénként 60 korona, amely havi részletekben is fizethető. Beirási díj 10 korona. Jeles tanulók kedvezményben részesülnek. Beiratás szept. 1., 3., 4. stb. napján mindig d. u. 3—5 óráig. Tanítás kezdete szept. 5-én d. u. 3 órakor. Az igazgatóság.

(—) Tankönyvek az összes helybeli és megyei tanintézetek részére kaphatók Otáh Sándor és Társa könyvkereskedésében. Telefon 2—30.

(—) A Fodor Emma-féle magániskolában. a beiratások fiúk és leányok részére megkezdődtek a beiratások iránt érdeklődni lehet: Fischer Mór üveg- és porcellán kereskedőnél. Neuman-palota.

(—) Iskolakönyvek Kerpelnél előjegyezhetők.

Kulisszatitkok a bíróság előtt.

(Gallowich Jenő a rágalmozói ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szegedről írja tudósítónk: A Dmke-ügy rejtelmei lassan mégis csak a nyilvánosság elé kerülnek. Gallowich Jenő a Demke volt főtitkára a becsületében megtámadott és őt esztendőn keresztül üldözött az, aki minden rágalom tisztázását a teljes nyilvánosság előtt követeli. Egyelőre ma még csak a szegedi királyi büntetőjárásbíróságot foglalkoztatja ez a szomorú ügy, amely még 1915-ben indult meg és amelyben augusztus 25-re tárgyalást tűzött ki Szobonya Miklós büntetőjárásbíró.

Ennek az ügynek a részletei ismeretesebb a közönség előtt. Scosse Dezső tanfelügyelő, az egyesület alelnöke összeállt az Emke által feljelentett Andreics Jánossal és Gallowich Jenőről a legsúlyosabb becsületsértő és rágalmozó dolgokat híresztelték.

A legdurvább rágalmak születtek meg ekkor. Andreics leveleiben felsorolta, hogy azok egy részét Budapesten lakó Veszprémi Lajos volt szegedi tanártól „Gallowich nagy ellenségetől” szerezte és sikerült neki „kinyomozni” nagy költséggel Gallowich összes szegedi ellenségeit. Itt közli bizalmas levélben azokról beszerzett értesüléseit és küldi Scossának, hogy tegye tönkre, semmisítse meg Gallowichot, juttassa őt is a vádlottak padjára és jöjjön el Zsirossal együtt ellene tanuskodni. Scossa e levelet sorra megmutogatta Páliy József dr., Bokor Adolf, Lendvay Sándor, Jedlicska közjegyző, Valihora, Kende dr., Arkay Kálmán, Madzsár stb. ismerőseinek azzal, a hozzáadással, hogy Gallowichot Budapesten letartóztatták, mert egész sereg bűn van ellene folyamatban.

A súlyos rágalmak természetesen szenzációként hatottak Szegeden, mindenki tudott azokról, csak éppen Gallowich nem. Az előtt eltitkolta Scossa Andreics leveleit, holott mint köztisztviselő jól tudta, hogy a korrekt köteles eljárás az lett volna, hogy a megrágalmazott tisztviselőt igazolásra hívja fel. De nem csak ezt nem tette, hanem megtagadta a levelek ismertetését is. Ugyanis időközben Gallowich, mint hadapródormester bevonult ezredéhez Budapestre és ott értesült Scossa Dezső súlyos rágalmozásáról. Boda Jenő dr. budapesti ügyvéd útján azonnal feljelentést tett Andreics ellen és erről hivatalosan nyomban értesítette a DMKE elnökséget, amelyet felkért, hogy a rágalmak terjesztésétől tartózkodjon és e helyett közölje vele a rágalmakat, hogy módjában legyen magát tisztázni és elégtételt szerezni. Scossa hivatalos átiratban megtagadta a rágalmak ismertetését, ahelyett gyűlésre hívta az általa már előre sorra meglátogatott és informált elnöki tanács és igazgatóság tagjait, azok előtt felolvasta a rágalmozó leveleket és Zsiros Mihálynak erre az alkalomra vele együtt készített 9 pontba foglalt vádiratát és a gyűlésre meg sem hívott, annak megtartásáról nem is értesített írottáért minden kihallgatás vagy előzetes vizsgálat nélkül felfüggesztette állásától és ennek megtörténtéről részletes tudósításokat küldött a lapoknak. Ugyanakkor tömegesen sokszorosította a DMKE hivatalában az igazgatóság elé terjesztett vádpontokat és azokat, „mint az igazgatóság határozatát” hitelesített másolatban sietve küldözte az ügyészségnek, törvényszéknek és 877—915. sz. a. 1915. aug. 6-án a budapesti államrendőrségnek, ahol a DMKE nevében „titkos” átiratban burkolt feljelentést is

tett Gallowich ellen, aki így jutott bele a bűnügybe — mint aztán kiderült — teljesen ártatlanul.

A mai tárgyalás nem végződött ítélettel. Lugosi Döme dr., Gallowich védője azt akarta bizonyítani, hogy Scossa alias érdekből követte el a rágalmozást és tanuként kérte kihallgatni Janovich Gyula miniszteri tanácsost, Sándor József udvari tanácsost, Dögl Adolf miniszteri tanácsost és Rázsó Sándor dr. debreceni főügyészt.

A vádlott védője ellenezte az újabb bejelentett tanuk kihallgatását azzal az indoklással, hogy a pör nem azon a címen indítatott amelyre az újabb megnevezett tanuk kihallgatását kéri.

Szobonya járásbíró újabb tanuk megidézése és kihallgatása céljából a tárgyalást elhalasztotta.

Nagyobb őrlési díjat kérnek az aradi malmok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Haditermény Részvénytársaság aradi kirendeltsége tegnap beadvánnyal fordult a városhoz, amelyben azt kéri, hogy a liszt őrlési százalékát az aradi malmok részére emelje fel, illetőleg rendezze egyöntetűen a vármegyében megállapított őrlési százalékkal. A Haditermény az aradi malmok kérelmére indította meg az akció, amelyre a városi tanács mai ülésén foglalkozott. A beadványt véleményezés végett kiadták a közéletmezési bizottságnak, amely előterjesztést fog tenni a szeptemberi közgyűlésnek.

Az Aradi Közlöny tudósítója beszélgetett Horváth Ferencel, a Haditermény aradi kirendeltségének vezetőjével, aki a következőket mondta:

— Az aradi malmok vezetői fenn jártak nálam és rámutattak arra a rájuk nézve sérelmes állapotra, hogy amíg a vármegyében s főleg a Marosmenti vizimalmokban 10 százalék az őrlési vám és külön 2 százalék a porlás, addig az aradi malmok a porlással együtt csak 10 százalék vámot szedhetnek. A vármegyében az őrlési százalékot tavaly állapította meg az alispán, s ugyancsak tavaly állapította meg a város törvényhatósága az aradi malmok őrlési százalékát. Ezt az állapotot az aradi malmok magukra nézve sérelmesnek tartják, mert eltekintve attól, hogy nagyobb terheket viselnek, nagyobb adót fizetnek, mint a vidéki malmok, minden a malomüzemhez szükséges cikk, így az olaj, a fa és a szén 500 perocenttel megrágult, a gépszij pedig 1500 százalékkal. A malmok vezetői meggyőztek engem arról, hogy méltányos, ha Arad városában is olyan őrlési százalékot állapítanak meg, mint amilyen a vármegyében van. A kívánságukat akceptálnom kellett és beadvány formájában a polgármester elé juttattam.

Báró Esterde Kálmán, a város közéletmezési hivatalának vezetője, akit tudósítónk megkérdezett, hogy mi a véleménye erről a fontos kérdéssel, így nyilatkozott:

— A Haditermény beadványát még nem ismerem. Ugy tudom, hogy a vármegyében az őrlési százalék a porlással együtt 10 percent, Arad városára nézve ellenben a törvényhatósági bizottság még az elmúlt évben porlással együtt 10 százalékban állapította meg az őrlési vámot.

Ha az aradi malmok most az őrlési százalék felemelését kéri a várostól, ezt a kérelmet a magam részéről méltányosnak tartom. Elvégre igazságtalanság, hogy a kisszentmiklósi, zsigmondházi és ujaradi molnárok, akiknek alig van üzemköltségük, többet keressenek, mint a nagy rezssivel működő aradi gőzmalmok. A beadvánnyal a törvényhatóságnak kell foglalkoznia, mert a törvényhatóság állapította meg az eddigi százalékot.

Nem büntethető

a jogos kritika.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A múlt év áprilisában a Magyarország izléstelennek nevezte Csontos Gyulának, a Vigszinbáz tagjának szereplését, aki a szinpadról jelmezbe öltözve, szerepébe beleszóva jelentette be a közönségnek lord Kitchener halálát.

E kritikáért Csontos a budapesti törvényszék előtt fel nem becsülhető erkölcsi kár címen háromezer korona és annak járuléka erejéig keresetet indított a lap ellen. Ma foglalkozott ezzel az ügygyel a budapesti királyi törvényszék, melynek bírósága Csontos Gyulát keresetével elutasította.

A bírói ítélet indokolása azt mondja, hogy mindenkinek joga van gyakorolni kritikát, legyen az akár kedvező, akár kedvezőtlen, annak, aki közszereplésre vállalkozik, a kritikát minden kártérítés nélkül tűrnie kell, ha csak az nem sértő és nem jogtalan. Már pedig a konkrét esetben Csontos Gyulát, mint közszereplésre vállalkozó egyént egy közszereplésével kapcsolatos ténykedésében illette kritikával a lap olyan esetben, amikor valóban izléstelenül, jelmezbe öltözve adta tudomására egy ember halálát a közönségnek. Minden ember elhunytja fájdalmas. A nagy emberé, még ha annak nemzetével ellenségeskedésben állunk is, sokkal fájdalmasabb. Kitchener halálát tehát egyáltalán nem volt izléses a riváldáról bejelenteni. Teljesen igaza volt az újságnak, amikor Csontos szereplését jogos kritikájában izléstelennek nevezte.

MOZGÓKÉPSZINHAZ.

* Győzött a szépség, vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. Egy amerikai 3 felvonásos Selig detektív történetet mutat be az Erzsébet-mozgószínház e címen. Jól ismerjük a Seliggyár termékeits tudjuk, hogy e gyár minden egyes alkotása nagy eseményszámra menő. E képből egy agyafurt szélbámot láttunk, aki shauffeinek adja ki magát, hogy így módon a nagy vagyont érő drágakövet megszerzhesse magának. Harret Lee asszony unokanővérének vőlegényét, Harry Cartvings detektívét bizza meg a nyomozással, de ez két hét alatt semmire sem halad, végre azouban segítségére lesz menyasszonya, Kitty, kinek asszonyi ravaszságával sikerül a szélbámot csapdába eselni és a detektív kezeibe juttatni. — Legközelebb: Klitsch Vilmos szenzációs alakításával a Nagyravégyas átka.

* Napoleon kora és élete az Apolló-színház jövő heti óriási szenzációja, amely a legnagyobb szabású filmek egyike. A tömegek alkalmazásában fölülmulja az összes eddigi filmeket.

* Vasárnap az Apollóban. (Hétfőn új műsor.) A publikum élénk tetszése mellett vetíti két nap óta az Apolló-színház „A tegnapi lovagja” című négyfelvonásos társadalmi drámát, amely a nyári szezon legszebb és legvonzóbb

filmjei közé sorozható. Az igazi élet hullámzik az érdekesítő eseményekben, a film kidolgozása pedig magával ragadó látványosságot nyújt. Vasárnapi műsorán mutatja be utoljára az Apolló a grandiózus drámai filmet a hareteri fölvételekkel és a pompás bohózatok-

kal együtt. Hétfőn értékes új műsor kerül bemutatásra. Az új műsor kiemelkedő száma, a Vampyrette című dráma. Bizonyára kedélyes hangulatot fog teremteni a „Vig émborák” című 3 felvonásos bohózat.

Német vezérkari szabotázs muzeum.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny már hírt adott arról a minden emberi jogot lábbal tipró gáztetről, amelyet Franciaországból inecenáltak s amelynek az volt a célja, hogy a német fogságban levő francia hadifoglyok az otthonról különböző ravaszokkal hozzájuk juttatott mérgekkel és bacillusokkal elpusztítsák a német termést, a német marhaállományt. A német hatóságoknak tudomásukra jutott az is, hogy Franciaországból felbujtották a hadifoglyokat arra is, hogy a német ipart minden lehető eszközzel bénítsák meg. Ambár sok borzalmat értünk meg a világháboruban, ennyi embertelenséget, ennyi középkori barbárságot még sem tetteleztünk volna fel a franciákról. De minden kétséget kizáró dokumentumok igazolják a szabotázs létezését.

A német vezérkar egész muzeumra való anyagot gyűjtött össze, amelyet most még gondosan őriznek, de amelyet a háború után be fognak mutatni a nagyközönségnek. Mindenek előtt feltűnik a gyűjteményben egy marmelád-szelence, amelynek tartalmával marhavészt akartak előidézni, természetesen francia hadifoglyok után. A szelence tartalma a következő: gummihólyagban egy alumínium barok, amelyben titkos írással ellátott papírszelet van, 24 cigaretta, a vizsgálati bélyegző nagyszerű utánzata és egy tubus bélyegzőpárnával. A legérdekesebbek a cigaretták. A vékony papíron titkos írással vannak, amelyek azonnal láthatóvá válnak, mihielyt a cigaretta-papírt megmelegítik. A dohány között baktériumokat tartalmazó üvegesövesek rejtőznek. A gummihólyagon levő titkos írás utasításokat tartalmaz arra nézve, hogy a baktériumokat milyen módon lehet megégetni a szarvasmarhával. Más hadifoglyok konzerv-dobozokat kaptak, amelyeknek dupla lenekében szintén baktériumokat rejtettek el. A titkos írásokat főleg fügeben, dióban, tésztában és csokoládé-táblákban küldték a hadifoglyoknak. Különösen agyafurt az az utasítás, hogy miután az állatokat megégették a bacillusokkal, az istállót gyujtsák fel, a marhát mentsek meg és hajtsák más istállóba, hogy más állatok is megkapják a ragályt.

A tűzvészt okozó szerek elküldésénél is nagy raffineria nyilatkozott meg. Külsőleg teljesen ártalmatlannak látszó időre beállított gyújtókat küldtek a hadifoglyoknak. Ezeket a tinoman megkonstruált szerszámokat a hadifogoly észrevétel nélkül elhelyezhette, nem is kellett gyorsan odébállnia, mert pontosan kiszámíthatta, hogy mikor tör ki a tűzvész, vagy mikor következik be a robbanás.

Számtalan készülék érkezett hadifoglyok címére, amelyekkel a burgonya csiráját ki lehet pusztítani és más növényeket is termőképtelenné lehet tenni. Földművelési könyveket küldtek, természetesen a háború kitörése előtti dátummal ellátott könyveket, amelyek részletes utasításokat tartalmaznak, hogyan lehet a burgonyabetegségeket átíthetni. Hogy milyen pontosan teljesítették a francia hadifoglyok az utasításokat, legjobban igazolja egy külföldi embernek elfogott levele, amely többek között

ezeket mondja: „Nem tanácsos a burgonyaültetést hadifoglyokkal végeztetni, mert elmondták nekem, miért oly súlyos a termés.” Még számos a mezőgazdasági termékek megromlását előző utasítás érkezett Franciaországból, de meg lehet állapítani, hogy a hadifoglyok kevés kivétellel vonakodtak az emberi jogot lábbal tipró gátságokat végrehajtani.

A francia hadifoglyok által okozott károk nem jelentékenyek, de az adott esetek arra készítettek a német kormányzatot, hogy szigorú óvintézkedéseket léptessen életbe. Mindenek előtt szigorú határozatot rendeltek el úgy a monarchia, mint a semleges államok felé, ami a kereskedelmi forgalmat alaposan megbénította. A francia hadifoglyok helyzete pedig rosszabb lett. A hadifoglyok részére érkező csomagokat kézbesítés előtt felbontják és tartalmukat alaposan megvizsgálják, a kenyereket felvágják, a gyümölcsöt szétvágják, a csokoládé-táblákat összetörik és a cigarettákból kiszórik a dohánnyt. A szigorú rendszabályok óta a német gazdasági élet ellen irányuló szabotázs-esetek meg is szűntek.

Elkésett feldozás.

(Rajonirozás és politika.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint az Aradi Közlöny már megírta, a földművelésügyi miniszter visszaállítja a rayonirozás rendszerét, melyet az ő határozott kívánságára hagytak ki a hivatalának átvételkor készen talált Ghillány-féle termésrendeletből. A rayonirozás azt jelenti, hogy az országot körzetekre osztották fel és minden körzeten belül csak egy bizonyos bizonyosnak van joga vásárolni. Így kellett döntenünk, — mondotta Hadik János gróf, az új közéletügyi miniszter — mert csak így lehet megakadályozni a visszaéléseket, melyeket a szabadvásárlás méltó országos elkövetek. Nagyon helyes.

Amikor az Esterházy-kormány elfoglalta a parlamenti vörös bársonyszéket, a miniszterelnök gazdasági programját tartalmazó bevezető beszédjében külön részt szentelt a bizonyosoknak. Valami nagyon meggyőző nem volt ez a megemlékezés. Körülbelül azt az impressziót kapta belőle az ország, hogy az új kormány a H. T. bizonyosokat a munkapárti rezsim olyan hagyatékának tekinti, melytől minél sürgősebben meg kell szabadulni. A földművelésügyi miniszter első nyilatkozatai hivatalának átvétele után szemén nem a legnyájasabban emlékeztek meg a gabona összegyűjtésének munkáját végző bizonyosokról és körülbelül úgy állították oda őket, mintha a gabonaellátás körül támadt rettenetes sok zavarnak a kukoricakenyérnek és ehhez hasonló országos gyomorbetegségeknél kizárólag a bizonyosok lettek volna az okozói.

Báró Ghillány, a volt földművelésügyi miniszternek két esztendő keserves tapasztalataira volt szüksége, hogy rájöjjön, milyen gyógyíthatatlan bajok támadtak a szabad vásárlás

megengedéséből. A szakemberek ezt már 1914 őszén megmondották, de tanácsaik csak két esztendő múltán találtak meghallgatásra. Az 1917. évi eredeti termésrendelet, amelyet még a munkapárti kormány földművelésügyi minisztere készített, végre szakított a régi rendszerrel, alapelvek fogadta el az egész termés szigorú lefoglalását és körzetenként való összegyűjtését. A szükség és keserves tapasztalatok parancsoló szükségként írták elő ennek az utnak a követését.

Ez a rendelet azonban csak a közellátás érdekeivel számolt és nem számolt a politikával. Mi történt? Az új kormány az íróasztalon készen találta ezt a rendeletet és mielőtt közlebről vizsgálat tárgyává tette volna az okokat, melyek a szigorú lefoglalás rendszerének elfogadásához vezettek, kimondotta: „miután ezt a munkapárti kormány csinálta, és miután mi irányváltozást jelentünk nemcsak a politikában, hanem a közgazdasági életben is, ezenel féltedobunk a régi rendeletet és megcsináljuk annak épp az ellenkezőjét.” Az új demokratikus rezsim jelszavai között a közszabadságok ujjaéledésének dokumentálására szükség volt a „szabadvásárlás” jelszavára is és azt minden kritikánélkül, minden tekintetnélkül arra, hogy a közellátás nem fogja-e kárát valani, — beillesztették az új termésrendeletbe.

Mi volt ennek a következménye? Az, hogy az ország gabonaellátása ma sokkal rosszabbul fest, mint tavaly ilyenkor. Nagyon szép gabonatermésünk volt — de eltűnt. A városok és községek ellátásának dolga levegőben lóg, a magánosok ellátása körül pedig olyan visszaélések vannak, amikről a munkapárti gabonaellátás „legsötétebb napjaiban” sem tapasztaltunk. Köztudomású, hogy az ötven koronában maximált búzáért a vidéken 120—150 koronát fizetnek, még pedig nagyon szívesen fizetnek, mert a maximálisnak dupláját is meghaladó vételár ellenében kétszeresét is megkaphatja a bevásárló annak a mennyiségnek, amelyhez vásárlási engedélye alapján jussa van. A készletek felhalmozása és a gabonával való tiikos üzletek kötése a legszemérmertlenebb módon és olyan erőre kapott a vidéken, hogy nem esoda. ha a városi főleg a nagyvárosi lakosság ellátása legkomolyabb aggodalommal tölti el a közellátás vezetőembereit.

A bajokat orvosolandó ugyanazon recepttel dolgozik az új kormány is, mint a régi: feldoz és visszacsinál. Nagyon helyes, hogy a rayonirozás visszaállítása kapcsán az összes még feltalálható készleteket le akartja a kormány foglalni. Egyebet ugyanis nem lehet csinálni. Viszont itt is megismétlődnek majd azok a bajok, amik a régi kormány feldozási kísérleteit követték. Rendet csak előrelátással lehet teremteni, nem pedig utólagos reparálásokkal. A termésrendelet mely a szabadvásárlást lehetővé tette és ezzel kaput nyitott az árdragító és árufelhalmozó visszaéléseknek, irreparábilis bajokat okozott. Sajnos, nem tudunk bizni az utólagos szigorított termésrendelet hatályosságában. Az eltűnt gabonát nagyon nehéz, sőt egyáltalában nem is lehet előteremteni. Itt nagy hiba történt, melyet a legnagyobb jóakarattal, belátással és igyekezettel nem lehet többé helyrehozni. Legfeljebb a tanulságokat lehet levonni — az 1918. évi termésrendelet számára.

„Fagyasztott lóhus.“

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hogy a szeretet nem minden esetben tombol az egymásra utalt szövetséges hadseregek katonái között, hogy az erősebb mennyire igyekszik kihasználni a vele egy gyékényen áruoló kisebb náció gyengeségét, arra egy igen jellemző háborús eseményt mesélt el az „Aradi Közlöny“ tudósítója előtt egy, a román betöréskor fogságunkba esett román katonatiszt.

Az a helyzet, amibe a román nemzet az oroszral került, azt a feltevést kelthette mindenben, hogy az orosz két kézzel fogja támogatni a román, s áldozatot inkább ő hoz érte, mint megfordítva, a hadi zsákmányokon való osztozkodásnál a legkevésbé fog a maga javára tevékenykedni. A gyakorlati élet a feltevéssel ellenkező helyzetet teremtett.

Az orosz, a hóvá betette a lábát, a legszemérméletlenebbül rekvirált a maga javára, s a román hadsereg tisztjeinek igen sok esetben a legnagyobb gonddal kellett azon lenni, nehogy a saját tulajdonukat képező holmikra is rátegyék kezüket a turbuzgó muszkolik.

Hogy a szövetséges eme jó tulajdonságát nekünk románoknak — mondja az elbeszélő fogoly tiszt — minő fífikával kellett ellensúlyozni, arra a legszebb példát a brassói betörés napjának eseményeiből emelhetem ki.

A velünk együtt dolgozó orosz csapatok szarka természetét ismerve, szigorú parancsot kaptunk, hogy minden a határtól hadizsákmányként, vagy rekvirált áruként feladásra kerülő és Oroszországba irányított küldemény különös gonddal szemmel tartandó és minden egyes esetben megbizonyodás szerzendő arról, hogy nem-e a mi országunkat megillető javak kerülnek így a szövetséges országba, nem-e mi rövidítettünk meg, ha szabadon elvinni hagyjuk a rakományokat.

— Mint a szállítás vezetőséghez beosztott tiszt látom, hogy román területen, tehát nem is megszállott idegen ország részről Kíev felé irányít egy kocsit a muszka testvér, s a kocsi tartalmát

„Fagyasztott lóhus“

van nagy orosz betűkkel megjelölve. Hogy vette-e az árut, vagy szokásához híven ellopta

a népüktől, azt már nem tudom, de nem is tartozott ránk, hogy azt kutassuk.

— Nekem, mint szolgálattevőnek gyanusnak tűnt fel a dolog. Fagyasztott lóhus! A nagy szövetségesnek, ahol bőveben van a hus? Rögtön sejtettem, hogy itt valami „baráti“ dolognak kell lennie, amivel egyszerűen be akar bennünket csapni a sógor. Kötelességszerűen elmondottam megfigyelésemet a szállítás vezetőség parancsnokának, akivel abban állapodtunk meg, hogy megtudjuk mindenekelőtt azt, hogy mi van a kocsiban, s csak aztán cselekszünk. Egy megbízható emberemmel felnyitattam a kocsit. A kocsiban igen természetesen nem fagyasztott lóhus, hanem

a legfinomabb füstölt szalonna volt.

— Minthogy erre nekünk is ép elég nagy szükségünk volt, dacára, hogy agrár nemzet vagyunk, az az elhatározás alakult ki bennünk, hogy a vagon szalonnát minden áron megmentjük magunknak. Igen, de hogyan. Többféle gondolatot elvetve, végre abban állapodtunk meg, hogy a muszkát csunyául kijátszuk, ha ő fagyasztott lóhust adott fel magának, kapjon is fagyasztott lóhust a füstölt szalonna helyett.

— Végrehajtandó e tervünket, a vagon szalonnát, helyesebben „fagyasztott lóhust“ Bukarestbe irányítottuk. Itt előbb szépen kirakattuk a füstölt szalonnát, s helyére a kocsiba a katonai hűtő-raktárakból, ahol lóhustunk is volt, fagyasztott állapotban szépen beraktunk tízezer kilogramm fagyasztott lóhust és a szállítmányt, amely így egyezett most már a megjelölt tartalommal, a legnagyobb nyugalommal továbbítottuk Kíev felé.

— Minden bizonnyal a szállítmánynál hamarabb érkezett a kíevi orosz katonai parancsnoksághoz a feladó értesítése, hogy mit küldött címére a „fagyasztott lóhus“ megjelöléssel, mert amikor a kocsi megérkezett és a szalonna helyett abban csakugyan fagyasztott lóhust talált az orosz, nyomban az akták-halmazával indult kutatni azt a jó barátot, aki tul járt az ő eszükön.

Hogy kutba esett minden fáradozása, az

igen természetes. Amit feladott, megkapta hiány nélkül. Mi meg legalább olesón jutottunk egy vagon finom füstölt szalonnához.

A román tiszt, hogy elkészítette a dolgot, vigán felkacagott és mintegy nyomtatékul hozzá tette még:

— Bizony így kell nekünk vigyázni a mi jó szövetségesünkre, ha azt nem akarjuk, hogy jobban tönkre tegyen bennünket, mint az ellenség!

Ötletes aradi ügyvéd.

(Hogy lehet munkát takarítani.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Sokat mosolyognak most az aradi törvényszék környékén ama jelenet fölött, amely néhány nappal ezelőtt egyik polgári törvényszéki tárgyalás során játszódott le.

Az eset szereplője egy aradi ismert ügyvéd, akinek karakteréhez tartozik, hogy még ha nem is mélyed bele az ügybe, a pörben mégis mindig sikerei vannak, olyan zseniálisan és ékesszólóan tud sikra szállni ügyfelei érdekében.

A napokban egyik ügyfele ellen több ezer korona erejéig pert indítottak és a bíróság szóbeli tárgyaláson foglalkozott az ügygel, miután már a periratváltás megtörtént a felek között. A szóbanlévő ügyvédre került a sor és ő a következő kijelentést tette:

— Tekintetes királyi törvényszék! Ügyfelem nevében vagyok bátor bejelenteni, hogy az ellene indított per teljesen alaptalan, mert ő sohasem vállalkozott arra, hogy a perben szereplő egyén számára heremagot szállítson és így jogtalan az a követelés, hogy ő köteles az általa le nem szállított heremag árát megtéríteni. Nem akarom a tekintetes törvényszéket untatni és nem akarom az időt mértéken felül igénybe venni azzal, hogy itt részletesen rámutassak ennek a követelésnek teljes jogtalanságára és alaptalanságára. Röviden csak azt vagyok bátor jelenteni, hogy ügyfelem tagadja, mintha egy fillérrel is tartoznék a felperesnek. Legyen szabad különben utalnom az ez ügyben múlt hó 12-én beadott válasziratomra, amelyben részletesen kifejtettem a jogi szempontból teljesen tarthatatlan követeléssel

Trieszt, a nagy csata napjaiban.

Trieszt egy órányira fekszik most a front mögött. A város egy nagy faluhoz hasonlít, mert el van vágva a világforgalomtól és csak most tudják, hogy mennyire szüksége van még ilyen világforgalmi helynek is a Hinterlandra.

— A San Carló molón, ahol most üi nő, sétál a csevegő tömeg és nézi a pergőtűzet. Különös egy korzó ez. Az ember szabad szemmel látja Monfalconét, ahol az olasz útegek rejtőznek. Látni az olasz útegek torkának villanását. Figyelemmel kíséri a Hermadán történő robbanásokat, és úgy hallja az ágyudörrejt, mintha az ember benne állna a harcban.

— Éjszaka mikor jönnek a repülők, a bennlakók nyugodtan ágyaikban maradnak. Csak az idegenek, akiknek azt a tanácsot adták, hogy tengerre néző szobát béreljenek, hogy láthassanak valamit, szaladnak az ablakhoz. Ha az ember éjfélig kint van a városban, akkor vezetői kell fogadnia, hogy hazajusson mert világítás egyáltalában nincs, még a kávéházak rollói is le vannak eresztve. Sok málnaszörpöt kell az embernek elfogyasztania, mert az elzárt helyiségekben rettenetes forróság van.

— Az éjszaka feketére festi a házakat, az utcák üresek. Hirtelen jönnek a repülők. Reggel négy órára jósolták jöttüket és ime már negyed tizenkettőkor itt vannak. Különös érzés, amely az embert megszállja, ha ilyen veszélyeztetett városban van. Nagyon megszereti. Ugyanaz a magyarázhatatlan érzelm fogott el, mint mikor Görzben voltam a bombázás ideje alatt. A repülők egyesítik az embereket. A fényszórók keresik őket és ha az egyik repülőgép két utcának a keresztezésébe jut, akkor úgy tündöklök az égbolt mintha csillagözön borítaná el. Srapnelltűz villog közbe és a védőágyu bömbölésébe a lehulló bombának zugása keveredik. Nem sokáig tart, hirtelen sötétlesz és minden elcsendesül. Az ember lefekszik. Két órákor újra kiugrik az ágyból, mert ismét itt vannak a repülők. Reggel négy órákor elalussza a látogatást, mert már megszokta.

— A triesztiakat végtelenül csodálják hidegvérük miatt. Legutóbb Freiburgban voltam, hogy ott előadást tartsak. Holdvilágos éjszaka volt és egy lélek sem mert eljönni az előadásomra, noha akkor egyetlen repülő sem jelent meg a város felett. Triesztben minden éjszaka van repülőlátogatás és még sem változtat sen-

ki az életmódján. Egyszer diszelódás volt a színházban és előadás alatt a levegőben repülőharc zajlott le. Senkisé zavartatta magát, az előadás tovább folyt. Egyetlenegy hónapban kilencvenhét bombavetés történt Triesztre; de azért az iskolákban huszonhatezer gyermek nyugodtan tovább tanult, noha megtörténik, hogy előadás közben emeletek omolnak össze. Százhatvanezer lakos közül eddig sajnos már harminc haláleset történt. Ennyit öltek meg az ellenség bombái.

— Semmisé történt — mondják reggel az éjszakai események után. Természetesen tegnapelőtt történt egy szerencsétlenség. Egy fiatal asszony a fiacskájával és az anyjával elpusztult. Öregedő férje, aki harminchét esztendeje lakik ugyanabban a lakásban, egy éjszaka három kedvesét veszítette el.

— A legkülönösebb valami az olyan város, amelynek a kapuja előtt csata dúl. Az eleven fal kívül és az eleven város belül szoros kapcsolatban vannak. Különösen a trieszti asszonyok, a jószívű nők szövök ezeket az összekötő szálakat. A munkájuk és gondjuk, minden vagyonuk a hős védőke, míg a férjeiknek az a feladata, hogy a tűzvonalba eső városban a nyugalom és a bizalmat fentartsák. Semmi-

szeretném való véleményemet és pontos adatokkal mutattam rá a felperes kívánságának abszolút alaptalan voltára. Kérem a tekintetes törvényszéket, méltóztassék ezen válasziratom adatai alapján felperest elutasítani és a per-költségekben elmarasztalni.

A törvényszék esetén határozathozatalra vonult vissza és a teremben lévő peres felek, valamint ügyvédek nagy érdeklődéssel várták a meghozandó ítéletet, amelynek elvi jelentősége lett volna. Feszült figyelem között egyszerre csak kinyílt a tanácskozó terem ajtaja és kidugta a fejét a tárgyalási tanács elnöke,

aki mosolyogva magához intette az alperes ékesszóló szavu ügyvédjét, akinek félig halkán a következőt sugta fülébe:

— Kedves ügyvéd ur az imént ön azt mondta, hogy legutóbbi válasziratomban részletesen elmondta véleményét ez ügyre vonatkozólag. Kikerestük a válasziratát és esodálkozva olvastuk benne a következő sorokat: „Nem akarom untatni a tekintetes törvényszéket azzal, hogy részletesen leírjam véleményemet ez ügyre vonatkozólag, mert beható véleményemet és fejtegetéseimet majd a tárgyaláson szóbelileg fogom előterjeszteni”

„Először béke után választói reform.”

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin: A birodalmi gyűlés nagy bizottsága ma több birodalmi hivatalnak újból való betöltéséről tárgyalt.

Az első szónok Michaelis kancellár volt, aki ma reggel tért vissza Berlinbe. Többek között a következőket mondotta: Hogy a birodalmi vezetőségnek a pártokkal való együttműködését szorosabbra fűzze, egy független bizottság megalkotására gondolt. Elsősorban is bizonyos különleges céllal, nevezetesen a pápa békejegyzékére adandó válasz megállapítása céljából. Ebbe a bizottságba a birodalmi gyűlés többségi pártjának 7 tagját küldi, a szövetség-tanács szintén 7 tagot delegál a bizottságba, melynek elnöke a birodalmi kancellár lesz. A bizottságot egészen függetlennek tervezik és ezért nem lesz alávetve a birodalmi gyűlés házszabályainak. A bizottságot nem kell a szövetséges alkotmány és képviselt pártok képviselőinek tekinteni, hanem a független munkaközösség olyan személyiségeinek, a kik hozzáértésükkel fogva hivatva vannak politikai feladatok elvégzésére és akik bírják a politikai pártok bizalmát. Ezt a berendezést egyelőre kísérletnek tekinti a kancellár. A bizottság helyesen irányított munkájától a politikai és hazafias munkálkodás értékes megtermékenyítését reméli. Reméli, hogy a bizottságot a jövő hét keddjére összehívhatja első ülésre.

Hanaslyozta, hogy a bizottságot egy eszköznek tartja annak az elérésére amit a belső politikai élet megváltoztatására és megjavítására szükségesnek tart. A mostani idő nem alkalmas arra, hogy az alkotmány kérdéseiről tárgyaljunk, épúgy nem lenne értelme annak, hogy akkor vitatkozzunk a védő gátról, amidőn az ar már előntéssel fenyegeti a gátat. Nyomatékosan kijelenti, hogy a porosz választójogi javaslat elintézésének halasztásáról szó sem lehet, a javaslatot sürgősen kidolgozza és beterjeszti amint elkészült. Most azonban elsősorban a békefeltételek, az átmeneti gazdasági és birodalmi pénzügyek reformjának óriási kérdései foglalják el idejét és munkaerejét.

Ezután egy haladóparti képviselő beszélt, aki általában hozzájárult a kancellár által kifejtett programhoz.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: Michaelis kancellár, aki e hó 24-én a nagy főhadiszálláson a császárnál volt kihallgatáson, délután Hindenburg vezértábornaggal és Ludendorff vezérkari főnökkel tanácskozott és este visszautazott Berlinbe.

VAROS ES MEGYE.

A veszélyben forgó államsegélyek. Többször írtunk arról, hogy a kultuszminiszter az elmúlt tanévre nem utalta ki az iparostanoneiskola tízezer korona államsegélyét. Tette ezt azzal az indokollással, hogy a tanács nem ter-

jesztett fel az iskoláról zárószámadást. A számvevőséget több ízben utasították a számadások elkészítésére és Kilyényi János főszámvevőnek ma a tanács elé került jelentéséből az világlik ki, hogy nem lehet ilyent készíteni, mert az ipariskola dologi kiadásait nem kezelik külön, hanem azt a házipénztár fedezi és így okmányyszerűleg nem tudná bebizonyítani, hogy az iskola fenntartása mennyibe került a városnak. Minthogy a város valamennyi iskolájának költségvetése be van olvasztva a városi háztartás büdzséjébe, ki van téve a város annak, hogy ha a mi niszternek önálló zárószámadást a város a jövőben nem tud produkálni, akkor esetleg a hatvan-hetvenezer koronára rugó államsegélyt ezektől is megvonja. Ezért a tanács Kovács Vince kulturtanácsnok elnöklése alatt szakbizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására, mert a mai rendszer nem tartható fenn. Vissza kell térni arra a régi módszerre, amikor az iskolák költségvetését teljesen külön kezelték.

Aradi vizkutató urinő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Amikor Aradon járványszerűleg lépett fel a vérhas, az orvosi hivatal megállapította, hogy a járvány főleg azokban a külvárosokban dúl, ahol alacsony kutakból látja el magát a lakosság. A kérdéssel foglalkozott a közegészségügyi bizottság is, amely előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a külvárosokban, ahol nincsen vízvezeték, létesítsen mélyfúrású kutakat. Ennek a munkálatnak költsége 9000 korona volna.

A tanács mai ülésén foglalkozott az előterjesztéssel. Minthogy a költségekre nincsen meg a kellő fedezet, a tanács a mélyfúrású kutak létesítését a jövő évre halasztotta. Ekkor érdekes terv merült fel a tanácsban. A tanács egyik tagja elmondta, hogy lakik Aradon, a Deák Ferenc-utcában egy urinő Koltai-Horváth Géza volt dragonyos főhadnagy felesége, akinek ugyanolyan delejes érzései vannak, mint Tükörinének, a híres vizkutató asszonynak. A tanácstag azt terjesztette elő, hogy a város vegye igénybe a varázspálcás aradi asszony tudományát. A tanács egyelőre elállott ettől a proпозиiciótól, mert Aradon 40 méternyi mélységben mindenütt lehet vizet találni, de ha

sem könnyebb, minthogy az ember a trieszti asszonyt adakozásra bírja. Csa kapt kell mondan, hogy az iszuzó hadseregnek kell valami és akkor megmozdul az egész város. Nem rendeznek ünnepélyeket, mert hisz sokkal látványosabb a nyomor, semhogy ezt tehetnék. Ezeknek a hölgyeknek az a felfogásuk, hogy nemcsak betegeket, hanem az egészségeseket is meg kell örvendeztetni és azért még tábori mozi is küldtek a katonáknak. Küldtek továbbá egy teljesen felszerelt kávéházat, billiárdot, kártyával és ujságokkal, hintát, gramofont és zongorákat, pompásan berendezték a Katona Otthonok helyiségeit. A fronton lévő Otthonokból csak egyszerűen beüzennek Triesztbe, hogy mi hiányzik még és ez nyomban meg van, sőt az Otthon vezetősége be-megy a városba és a város számlájára vásárol. A város pedig fizet.

— A trieszti asszonyok közel vannak a bánathoz és sok hűségös harcos szeméit fogták már le. Tudják, hogy a katona tulajdonképpen magának semmit sem kér és ezer köszönő levél jön a frontról és mind azzal végződik, gondoskodjatok inkább gyermekeinkről.

— Triesztben a helytartó feleségének el-

nöklésével különös női kuratórium alakult. Minden asszony elvállal egy árva gyermeket és az üléseken beszámol hogy milyen a tehetősége, a hibái és a kívánságai, az „ő” gyermekének. Kétszáz német, száz olasz, nyolcvan szlovén asszony gondoz így körülbelül kétezer gyermeket. Minden iszuzócsata után szaporodik a gyermekek és a nevelőnők száma. Az a cél, hogy a szegény árva megmaradjon abban a társadalmi körben, amelyben született. Triesztben egy fiúnak sem kellett kimaradnia a középiskolából, mert az apja hős volt. A helytartó felesége egyedül kilencvenezer koronát gyűjtött ösztöndíjakra.

— Noha el van zárva a tengeri forgalomtól és a hinterlanddal csak egy olyan vasútvonal köti össze, amely egész hadsereget lát el, a város csodálatosan nyugodt. De nem olyan nyugodt mint a temető. Mert a város, amely szabadabb mint sok más, a legfontosabb tevékenység terén, a népelelvezés kérdésével csodálatraméltó önkormányzatot teremtett. Van egy minden társadalmi rétegből, és nemzetiségből álló bizottság. Egyik tag szociáldemokrata egyik olasz, másik szlovén. Van benne két ügyvéd, két kereskedő, az iparkamara tá-

kára és egy katonatiszt. Minden este ülés van héttől tízig. Ez a hét ember olyannak tekinti magát mint a hadsereg polgári segéderőit: úgy találják, hogy a hadsereg maga a nép. Minden trieszti ember ettől a bizottságtól kapja a leg-szükségesebb élelmiszert anélkül, hogy acsornognia kelljen. Nemcsak kenyeret, zsírt, lisztet, cukrot, hanem must, szappant, gyufát, marmeládót, tengerit, hüvelyest, tojást, dohányt, szentet, tejet, sajtót és kolbászt. Az élelmiszert-jegy mindenkit felhatalmaz arra, hogy meghatározott áron a nap bizonyos órájában elmenjen a maga járandóságáért. Az évi forgalom háromszáz milliónál nagyobb. A hasznot a népkonyhára fordítják, ahol negyven fillérért ebédel, harminc fillérért pedig vacsorát adnak naponta tizenegyezer embernek. Ott konyha van, ahol hetenkint, kétszer must főznek. Ezen kívül tizennyolc konyhán tizenháromezer iskolás gyermeket látnak el ebéddel. Egy szervezet, amelyben minden társadalmi osztály képviselője különösen pedig a német, olasz és szlovén iskolák foglalnak helyet, éjjel nappal munkában van, hogy a konyhákat tartsa.

Schalek Alice.

egyes helyeken nem találnak vizet, akkor a tanács Koltai-Horvátnéhoz fog fordulni.

Koltai-Horváth Gézáné már régóta kutat vizet, de nemcsak azt állapítja meg varázsvesszőjével, hogy hol van a föld mélyében víz, hanem azt is, hogy hol rejtőzik réz a földben. A varázsvessző, ha Koltai-Horváthné vizet érez, körbeforgó a kezében, ha pedig rézre érez a mélyben, akkor a pálcza másfajta rezgést mutat. Koltai-Horváth Gézáné a badugymiszterium kiküldöttjei előtt több alkalommal bemutatta tudományát és hogy mennyire megbízható az aradi forráskutató urinó tudománya, arról több elismerő bizonyítvány tanuszkodik.

Kerestük az aradi forráskutató asszonyt, hogy egyet-mást megtudjunk tudományáról, de Koltai-Horváthné asszonyt nem volt alkalmunk felhívni, mert rokonságnál nyaral.

EGYESULETI ÉLET.

Az aradi magántisztviselők szervezkedése.

Az utóbbi időben a fővárosban és az ország többi városában nagy sikerrel indult meg a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szervezkedése. A háborús élet kifejlésztette a magánalkalmazottakban is azt az öntudatot, amely a közös sorsban sanyalódók egyesülésében nyilvánul meg. A Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége, — amely Szövetség a háború előtt is már körülbelül 2500 taggal tekintélyes sikereket tudott felmutatni — ma több, mint 10000 taggal rendelkezik.

Ezen Szövetségnek még a béke éveiben alakult aradi fiókjá a háború következtében szüneteltette működését. A legutóbbi időben azonban az aradi gyári, kereskedelmi, ipari, üzleti alkalmazottak u. m. mérnökök, művezetők, tisztviselők, segédek elhatározták, hogy az Országos Szövetség kebelében egységes táborába tömörítik a város egész tisztviselő társadalmát. A szervező bizottság már eddig is több értekezletet tartott, amelyeken a Szövetség Központi képviselője is jelen volt, — s ezen értekezletén kitűnt az, hogy az aradi magánalkalmazottak között azonos fellegás uralkodik a tekintetben, hogy a dolgozó emberek szolidaritásával, a munkájuk feljogosította önérzettel a Szövetség aradi fiókját új életre kell keltenők; hogy ezzel oly érdekképviseletet teremtsenek maguknak, mely csatlakozva az országos szervezkedés tízezreibe, itt Aradon is meg tudja szerezni a munkáért járó igazságos ellenszolgáltatást; aminőt már a fizikai munkások éppen öntudatos szervezkedésükkel maguknak megszereztek.

A háború különösen megtanította a magántisztviselőket arra, hogy ritkán számíthatnak főnökeik belátására és a kormánykörök beavatkozására. A sérelmeiket egyedül saját szervezetük minél szélesebb kiépítésével tudják csak orvosolni, mert csak ez a mód vezet az uralkodó ellenérdekek láthatatlan és látható szervezeteivel szemben az alkalmazott érdekek megvédésére.

Az újjáalakuló helyi csoport az Országos Szövetség többi szakmai és helyi egyesületeivel egyetemben egységesen és erélyesen akarja megoldani a magántisztviselő társadalom kívánalmait.

Miután a Szövetség újonnan beiratkozott aradi tagjainak száma többszörösen felülmúlja

az alapszabályszerű minimális létszámot, az országos szövetség vezetősége a szervező bizottsággal egyetemben kimondotta az aradi fiókegyesület újjáalakítását és az első háborús tisztújító közgyűlést szeptember 2-án vasárnap délután 4 órára tűzte ki. A Szövetséget annak ügyésze Rónai Zoltán dr. országos nevű publicista s a magántisztviselők helyzetének kiváló

Megdrágította a hatóság a szőlőt.

— Az Aradi Közlöny tudósíójától. —

Meglepetéssel állapítjuk meg, hogy a polgármester ma kiadott rendelete, melyben a piacon árult élelmiszerek és gyümölcs maximális árát szabja meg, határozottan a legnagyobb mérvű árdrágítás. Különösen áll ez a most legfontosabb élelmiszere a gyümölcsre, melyből elég bőséges termés van és amely igen nagy tömegben jött az aradi piacra. Érthetetlen, hogy most a főszezon idején, amikor a szegény embernek a megfizethetetlen husarak következtében ugyszólván kizárólagos táplálék a gyümölcs, akkor a hatóság magasabb árakat szabjon érte, mint amilyen volt a gyümölcs ára az előszezonban amikor azt hittük, hogy csak gazdag embereknek való csemege az.

A múlt hét folyamán például már igen szép szőlőt lehetett kapni két koronaért, két korona negyven fillérért az aradi piacon. A hatósági árjegyzék szerint a szőlő ára két-három korona volt és a ma kiadott ármaximálási rendeletben azt olvassuk, hogy a szőlő kilója három korona husz fillér. Ha ez nem tévedés, akkor megdöbbentően érthetetlen jelenség. Mi indíthatta a zaradi hatóságot arra, hogy most, mikor a szőlő érés ideje van és az árú igen nagy tömegekben jön Aradra, akkor megdrágítsa? Arad a Hegyalja tövében fekszik és furán fest, hogy a hegyaljai szőlősgazdák vagy más szőlőbirtokosok most nagyobb árakat kérnének termésükért mint azelőtt két-három héttel, amikor nem minden szőlőben volt érett árú.

Ugyanilyen érthetetlen jelenség, hogy a szeder literje ma is hatvan fillér, sőt a görög dinnye és sárga dinnye árát is változatlanul hagyja az új rendelet, noha olyan mennyiségben van dinnye a piacon, hogy a Marost lehetne vele elrekeszteni. Az új árjegyzék különben a következő:

7975—1917. és 8237—1917. pm. számú határozatom nem érintett részeinek továbbra is változatlanul leendő épségben tartása mellett a 4207—1915. illetve 2400—1917. M. E. sz. kormányrendeletnek megfelelően a 6490—1917. számú országos közéletmezési illetve 124711—1916. H-c. számú belügyministeri rendeletben nyert felhatalmazás alapján az alábbielsorolt élelmiszerek és gyümölcsök árát akár a termelőtől a piacon vagy kereskedőnél kicsinyben vásárolva Arad város területére nézve 1917. augusztus hó 26-tól az alábbiakban állapítom meg:

Vöröshagyma kilója 1 korona 34 fillér.
kelkáposzta kilója 80 fillér.
faj alma I. rendű kilója 1 korona 60 fill.
alma II. rendű kilója 80 fillér.
alma III. rendű kilója 50 fillér.
faj körte I. rendű kilója 1 korona 60 fill.
körte II. rendű kilója 1 korona.
körte III. rendű kilója 50 fillér.
ringlota kilója 60—80 fillér.
szilva kilója 40—60 fillér.
szőlő kilója 3 korona 20 fillér.
szeder literje 60 fillér.

ismerője fogja képviselni, egyúttal előadása keretében a Szövetség munkáját, célját, esaközeli ismertetni.

Az alakulásra már a szomszédos városok szervezett tisztviselői is bejelentették látogatásukat s a város magántisztviselő társadalma is élénk érdeklődéssel viseltetik az újjáalakulás iránt.

őszibarack I. rendű kilója 2 korona 50 fillér.

őszibarack II. rendű kilója 1 korona 20 fill.

Görög faj dinnye kilója 50 fillér.

görög közönséges dinnye kilója 40 fillér.

sárga faj dinnye kilója 94 fillér.

sárga közönséges dinnye kilója 42 fillér.

A nem kilogrammonként hanem darabszámra való elárulást eltiltom, egyúttal pedig ezen cikkek árusításával foglalkozókat kötelezem az áraknak az üzletekben vagy egyéb elárulató helyen leendő kifüggesztésére.

Aki ezen most meghatározott árakat be nem tartja vagy rendelkezéseket megszegi, ha cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik kihágást követ el és az 1914. évi L. t. c. 9. és 17. paragrafusai alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Varjasz Lajos, polgármester.

Erik a pápa békéje.

— Sajtó híradás a békejelentéséről.

Amsterdam. Az angol lapok a pápa béketörekvéseit általában kedvezőben ítélik meg, mint az a Reuter-ügynökség t. virataiból kitűnik. A konzervatív körök egyik befolyásos lapja azt írja, hogy a pápa javaslata nagy haladás a béke útján.

Genf. A Petit Parisien jelenti: A pápa jegyzékére adandó válasz tervezete már ismeretes. A válaszjegyzék várakozó álláspontra helyezkedik, de nem lesz egészen elutasító. A jövő néten fogják a szentszékek átnyújtani.

Lugano. A Stampa jelenti: A birodalmi kancellár választást a vatikánban nyugodtan fogadták. A vatikánnak alapos reménye van rá, hogy az entente hatalmak egy részénél is előzékenységgel fog találkozni.

Bern. Cazin jelenti a Humanitéban, hogy az entente sajtójának egyöntetű hozzájárata a stockholmi konferencia ellen, valószínűleg a kormányok műve. Követeli Kerenszki nyilatkozatára támaszkodva a stockholmi konferencia összeütemését és az utlevelek kiadását.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Az Aradi Zenekonzervatóriumban (Szabadság-ter 21.) a beiratások szeptember 1-től kezdődnek.

* „Stambul rózsája“ (magyar kiadása: „Der Soldat der Marie“, „Már minálunk soroznak“, „Istenesse nem /banom“, „Messze mentél, nagyon messze“, „Írd meg, hogy csokol-e párod?“ kaphatók Kerpel könyvkereskedésében.

Miért nem vállalkoznak Aradon katonai alsóruhákra?

(Husz pályázó. — Éhbérért nincs munka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szociális szempontból rendkívül figyelemreméltó ügyet tárgyalt ma Aradváros tanácsa. E hó 15-én tudvalevőleg Varjassy polgármester felhívást intézett Arad munkásnőihez, hogy vállalkozzanak katonai ingek és alsónadrágok készítésére, amelyhez a hozzávalókat a hadügyminisztérium teljesen kiszabott állapotban adja és a munkásnőknek csak a munkát kell szolgáltatni. A hirdetés szerint egy alsónadrágért tizenhét, egy ingért huszonhat, ingért és alsónadrágért együtt (garnitúra) negyvenhárom fillér munkadíjat fizet a katonai kincstár. A felhívás azt célozta, hogy a munkások közvetlenül kaphassák meg ezt a munkát és ne keljen még a vállalkozónak is a nyereséget zsebre vágni, ami természetesen a munkáskéz elkészítési díját apasztaná.

Tegnap járt le a pályázati határidő és Lőcs Rezső h. polgármester ma beszámolt az eredményről. Ugy ő, mint a tanács tagjai a legnagyobb csodálkozással vették tudomásul, hogy összesen huszan vállalkoztak a katonai alsóruhák készítésére. A tanács tagjai ebből azt a téves következtetést vonták le, hogy az aradi munkásnők nem akarnak dolgozni, mert különben nem huszan, hanem több ezren vállalkoztak volna az alsóruhák varrására. A tanács néhány tagja azonnal azt az epés megjegyzést is megkockáztatta, hogy felesleges a hadsegélyeket felemelni, mert ennek a pályázatnak eredménye azt igazolja, hogy elég jó megélhetésük van a hadbavonultak hozzátartozóinak. Ha éheznének — mondták a tanács tagjai — akkor tömegesen pályáznának a katonai alsóruhák készítésére.

Még mielőtt Arad város tanácsa olyan előterjesztést tenne a kormányának, hogy véleménye szerint felesleges a hadisegély felemelése, mert a hadbavonultak hozzátartozói nem akarnak dolgozni, — szükségesnek tartjuk, hogy ez ügyben szerzett adatainkkal rácsúfoljunk erre a téves hiedelemre. Értésülésünk szerint Aradon már 1915-ben készítettett a hadügyminisztérium katonai alsóruhákat, ugyanazeket az árakat fizette, mint most. A hadügyminisztérium ugyilátszik elfelejti, hogy 1915-től mostanig minden életszükségleti cikk ára legalább háromszáz percenttel emelkedett, a minisztérium azonban még mindig a régi árakat akarja fizetni, amelyekért természetesen ma már csak néhány elkényszeredett lélek hajlandó dolgozni. Ne higye a városi tanács, hogy az aradi hadbavonultak hozzátartozói azért nem vállalják éhbérért ezt a kincstári munkát mert nincs kedvük dolgozni. A hadbavonultak női családtagjai igenis dolgoznak és dolgozni is akarnak ott, ahol annyit fizetnek, hogy a megélhetésük legalább némileg biztosítva van. Az aradi Hungária textilgyárban öttíz leány, a Marta gyárban százötven, a Weizer gyárban több mint száz, a Dobiaschi-Dörner-féle gyárban több mint hatvan munkásnő dolgozik naponta tíz-tizenegy órán át. A gyarolottabbak naponként öt koronát, a fiatalabb anyok pedig egy nap alatt három-négy koronát is megkeresnek. A gyárakban kevesebb a felelősségük, mintha a katonai kincstár számára dolgoznának alsóruhákat, mert könnyen megtörténhetik, hogy néhány darabot elrontották és akkor a katonai ruhátár visszadobja a munkát, sőt meg az anyagot is megfizetési a

munkásnőkkel. Az a munkásnő, aki katonai alsóruhák készítésére vállalkozik, naponként tíz-tizenegy órás munka mellett három-négy koronát kereshet meg, mert alsónadrágból géppel tizenhat-tizennyolc darabot, ingből tíz darabot garnitúrából pedig hét-nyolc darabot tud elkészíteni egy napon. Ha ebédet is akar főzni, akkor kénytelen éjszaka is petróleum mellett dolgozni. De hol kap ő a mai viszonyok között petroleumot? A legjobb esetben két-három decit tud szerezni, — fél napi bolyongás után. A városi tanács tehát ne higye azt, mintha a hadbavonultak hozzátartozói vonakodnának dolgozni és a pályázat eredménytelenségéből ne vonja le azt a következtetést, hogy Aradon a munkásnők bőségben vannak. A városi tanács intézzen sürgős felterjesztést a hadügyminisztériumhoz, hogy az alsóruhák készítési díját lényegesen emeljék fel, akkor lesz elég vállalkozó munkásnő.

H I R E K.

Új városatyák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi adóhivatal úgy, amint azt a törvény megparancsolja, augusztus hónap végére elkészíti a város legtöbb adófizetőinek névsorát. A háború negyedik esztendejének küszöbén, ebben a lajstromban, melyből majd a város virilis jogu törvényhatósági tagjainak kell kikerülniük a háború gazdasági változatainak bizonyára nyoma lesz. Az összeállítás még nem teljes, az adóügyosztály még dolgozik azon és ezért tisztá képet e pillanatban még nem adhatunk. A jövő hét közepe táján készül el a jegyzék, melyet közölni fogunk, de mint illetékes helyen értesülünk nagyobb eltolódások nem lesznek a virilis jogu városatyák soraiban.

A város legnagyobb adófizetője ma is a Neuman Testvérek cég, majdnem százezer korona adóval. Ez természetesen a cég összes belföldi adóterhet jelenti, amelyet az igazoló választmány oszt fel az egyes cégtagok részesedése arányában. Utánuk a legnagyobb adófizető Braun Gusztáv szállodás, körülbelül 9700 korona adóval. Néhány helyen utóbb következik Kutányi Ferenc, majd pedig Korosi Jakab és több olyan kereskedő, akik a háborúban a konjunkturák szerencsés kihasználásával tettek szert jelentős vagyona és ennek következtében olyan adót fizetnek, amely a nagy aradi census mellett is helyet biztosít nekik a törvényhatósági bizottság közgyűlésében. Város atya lesz Vojtek Alajos is, aki mint bortermelő bonyolított le olyan nagy forgalmat, hogy bele kerül a virilisek névjegyzékébe.

Mint említettük a lajstrom még nem teljes, azonban az már megállapítható hogy a census az idén jóval magasabb lesz és eléri 2500—2600 koronát.

— **Kinevezések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a vallás és közoktatásiügyi miniszter Kellner Károly aradvármegyei királyi tanfelügyelőt a hetedik fizetési osztály harmadik fokozatába királyi tanfelügyelővé nevezte ki. Ugyanazok a hivatalos lap mai száma közli, hogy a földművelésügyi miniszter Meszlényi Emil dr. királyi vegyész a nyolcadik fizetési osztályba királyi fővegyészé nevezte ki.

— **Az igazságügyminiszter Pécskán.** Grecksák Károly dr. igazságügyminiszter rokon látogatásra ma Pécskára érkezett. Grecksák Károly dr. neje pécskai származású és pedig leánya néha: Konstantinovic pécskai földbir-tokosnak.

— **Magyar érzelmű románok.** Nyiregyházáról jelentik: A románok kitakarodása után több magyar érzelmű román, akik az áruló papok elfogatása után pap nélkül maradtak, elhatározták, hogy a görög-katolikus püspökségtől kérnek papokat. A gyergyószentmiklósi egyházközség memorandumot küldött püspökéhez, akit arra kérnek, hogy a több ezer főből álló egyház plebánosává magyar érzelmű lelkészt küldjön. Hasonló kérelmet intéztek a püspökhöz a gyergyószentmiklósi polgármester és Osik-vármegye alispánja. A nyiregyházai püspökségi titkár Sereghy László Erdélybe utazott, hogy bejárja az erdélyi vikárius körzetét, hogy a görög-keleti román áttérést tanulmányozva az előkészületeket megtegye.

— **Házasság.** Jóki Tóth István és Tápos Gátia f. hó 24-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Élet a Neptunban.** Ha idegen ember a Maros-partra téved, azt hiszi, hogy tengeri fürdőben van. A Maros tulsó partján, finom lövénypadokkal vörösre sült emberek lehet látni, a Maros hús hullámaiban vidáman lubic-kolnak nők, férfiak. De az innenső parton, Zubor Andor birodalmában, a Neptun fürdőben szintén olyan vidám, elevenen pezsgő az élet, akárcsak a Balaton mellett. Délutánonként, mikor a nap már nyugat felé halad, megkezdődik a közös fürdés a Neptun uszodájában. Ilyenkor Zubor Andor büszke mosolyával arcán gyönyörködik a közönségben, amely boldog, hogy azagilis igazgató lehetővé tette, hogy férfiak és nők délutanonként közösen fürdőzhessenek a Neptunban s nemcsak a vároldali strandon. De van is mit látni a Neptunban. A város legcsinosabb, legfessebb női igéző fürdőjében hiszölnek a hullámokban, vagy heverésznek a sz. bac levegőn. Feszitelenség, jövedv uralkodik a Neptunban, akárcsak a Lidon és bizony senkinek sem jut eszébe megbotrándozni azon, hogy a nők együtt fürdőznek a férfialkal. Zubor Andor modern szellemének köszönhető, hogy a Neptunból eltűnt a prudencia, az alszempérem.

— **Halálozás.** Drummer Ferenc, augusztus 25-én életének 72-ik évében meghalt. A felejthetetlen kedves halott földi maradványait 26-án délután 6 órakor temetik Kana utca 48. számú házból.

— **A drága sertés.** A rendőrségre ma előállítottak Perisán György aradvármegyei gazdálkodót, aki aradi henteseknek sertést akart eladni élő sulyban 9 koronáért. A rendőri büntetőbíró maxmális ár túllépéséért 15 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte Perisánt.

— **Hős halál.** Seidner Ferenc a 20. gyalogezred zászlósa 1917. augusztus 8-án, első gyönyörű tavaszán, a Cardoknál vívott ütközetben hős halált halt. Édesanyja özv. Seidner Mártonné, Seidner Ernő önk. szak. vezető a harctéren, Seidner Imre testvérei gyászolják a hazafiúi kötelességteljesítés közbe korán elhunyt ifjút.

— **Mese a rablójájkosságról.** A budapesti rendőrség ma válaszolt táviratilag Tóth Károly rovott múltú, urasági írás ügyében az aradi rendőrség bűnügyi osztályának. A távirat szerint Tóth Károlynak a 150.000 koronás lopásról és a rablójájkosságról szóló vallomása elejétől végig mese, mely a rendőrség felrevezetésére szolgált. Hesz Józsefet, akiről Tóth azt állította, hogy meggyilkolta és a párkány-nánási hídnál a Dunába dobta, a budapesti rendőrség áprilisban mint katonaszökevényi elfogta és átadta ezredének.

— **Gyászmemorandum.** Chorin Aron az aradi izr. hitközség volt nagynevű főrabbija emlékének tiszteletére a zsinagógában vasárnap augusztus hó 26-án esti egynekyci 8 órakor gyászmemorandumot tartatik, melyre a hitközség tagjait ezuton hívja meg az előjáróság.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Hadiárvek törvényesítése.

Budapest. A hivatalos lap holnapi száma legfelsőbb királyi elhatározást közöl, amellyel a király felszólítja az igazságügyminisztert, hogy a harcúterem elesett, vagy ott szerzett sérülés, vagy megbetegedés következtében meghalt katonai egyének házaságán kívül született gyermekeinek törvényesítése iránt benyújtott kérvényeket a törvényesítés mellett felhozható okok messzemenő figyelembe vételével, minden esetben pártolón terjessze eléje, ha csak közérkölesi szempontból, vagy egyéb tekintetből súlyos aggodalom nem szól a törvényesítés ellen. Felhatalmazza a király továbbá az igazságügyminisztert, hogy az ilyen törvényesítési esetben a gyermek anyjának kérelmére engedtesse meg, hogy a gyermek anyja a meghalt apjának nevét úgy viselhesse, mint ha az férj lett volna.

A hivatalos lap holnapi száma közöl még egy igazságügyminiszteri rendeletet, amely szerint a harcúterem elesett, vagy ott szerzett sérülés, vagy betegség következtében meghalt katonai egyének jegyeseinek megengedtesse, hogy a meghalt katonai egyén nevét a jegyes szintén úgy viselhesse, mint ha az férj lett volna.

Bécs. A vasúti közlekedés egyszerűsítését tervezik úgy, hogy az eddigi első osztályokat megszüntessék és a távoli forgalomban csak második osztály lesz.

Hága. Az angol alsóház legutóbbi ülése megállapította, hogy az angol vezetésű hadiak 1916. július óta 1917. július 31-ig 330.000 nevet tartalmaznak.

Genf. Newyorkból jelentik: Az amerikai kormány 800 szállítói gőzösöt foglalt. Azt hiszik, hogy az amerikai csapatszállítók Európában közvetlen küszöbön állnak.

Hága. A pápa államtitkára fogadta az United Presse munkatársát és a következő nyilatkozatot tette: Wilson elnök állítása, hogy a pápa jegyzékének egy része a hadviselő államok államférfiainak legújabb be-

szédeiből van véve, nem felel meg a tényeknek. A pápa javaslatát semmiféle hadviselő állam nem befolyásolta és a javaslatban egyik hadviselőnek sem akart külön előnyöket szerezni.

Amsterdam. Az olasz szociálisták elmondták az újságíróknak, hogy Olaszországban számos letartóztatás történt, mert a szociálisták tiltakoztak az új offenzíva ellen.

Pétervár. A cár vonata az egyik pályaudvaron összeütközött egyik tehervonattal. Nem történt semmi baj.

Pétervár. Savinkov a hadügyminiszterium vezetője lemondott, mert politikai és katonai kérdésekben nézeteltérése támadt Kerenszkivel.

Bern. Londonból jelentik: Az alsóház ülésén Bonnar Law bejelentette, hogy a miniszterelnök 221.617 aláírással köriratot kapott, amelyen felszólítják, hogy a kormány kezdje meg a béketárgyalásokat. A bejelentést tudomásul vették.

Bern. Az olasz szociálisták a kamara legközelebbi ülésén interpellációt akarnak előterjeszteni a kormányhoz a pápa jegyzéke ügyében.

Stockholm. Naponként számos román polikus, bojár és elesapott katonatiszt érkezik ide. Egy magasabb rangú katonatiszt és egy előkelő román képviselő, akik azelőtt a háború pártjához tartoztak, kijelentették, hogy a románok teljes katasztrófiája feltartóztatathatatlán. A helyzet napról-napra kedvezőtlenebb. Az epidémia pusztítanak. A királyi család és a kormány átköltöztesére a külön vonat készen áll. Elmondta még a polikus, hogy ő először pártolta a háborút, de kiderült, hogy a háború Románia legnagyobb szerencsétlensége volt. Soha nem lehet Bratianunak megbocsájtani, hogy a legkedvezőtlen pillanatban lépett be a háborúba. Igen éutélően nyilatkozott Oroszországról. Az oroszok a román menekültekkel a legmegvetőbben bánnak el.

adományokért hálás köszönetet mond a hivatal nevében: Baross Boris ügyv. alelnök.

— Gázgyári hír. Arról értesültünk, hogy a Slavonában levő brodi gázgyár, mely a város tulajdona és városi vezetés alatt áll, a gázárt egységesen felemelte; a gáz ára köbméterenként jelenleg 50 fillér, minden tekintet nélkül a fogyasztás módjára.

— Alapítvány egy aradi kereskedő nevére. Néhai Klein Miksa, a tragikus körülmények között elhunyt fiatal aradi kereskedő nevére és emlékére barátai, hozzátartozói és ismerősei alapítvány létesítését határozták el. Az alapítvány összegét az aradi izzó árvaháznak adják át, azaz a rendelkezéssel, hogy az alapítvány kamatait az árvaházból kikerülő oly növendék kapja, aki a kereskedői pályára lép. Az illető ezen kamatokat egész tanonckodása ideje alatt fogja kapni. Az alapítvány összegéhez hozzájárultak:

Domán Ignác 200, Reich Antal 100, Grünwald Samu és neje 100, Augenstein József 130, Stein Sándor 100, Spitzer Dénes 50, Wolf Zsigmond Dorozslófalva 50, Sándor Iván 30, Lustig Dezső 30, Löwy Sándor 30, Sugár József 20, Braun Gusztáv 20, Bársony Andor 20, Halmos Gyula 20, Havas Sándor 20, Stein József önkéntes 200, Moskovitz Mór Halmagyecses 20, Kornis Testvérek 20, Hönigesz Kajetán 20, Sági Henrik 20, Lengyel Béla 20, Lustig Armin és neje 20, Berger Márton és neje 20, Fischer Artur és neje 20, Vojtek és Weisz 20, Denezig Béla 10, Bickel József 10, Szigeti Oszkár és neje 10, Steiner Abraham 10, Lastbader Adolf 10, Halpern Miksa 10, Fodor és Halász 10, Brunner Béla 10, Lévai Adolf 10, Jámor Antalné 10, Berger Albert 10, Weisz és Benjamin 10, Varga D. Dani 10, Pick Ernő 10, Mait Emilné 10, Lengyel Testvérek 10, Scherzag H. és Fia 10, Hoffmann Antal 10, Geller Izidor 10, Deutsch Testvérek 10, Kell és Krausz 10, Glück Dezső 10, Bickel Jenő 10, Münz Márton 10, Molnár Oszkár dr. 10, Hegyi Albert 10, Faragó Rezső 10, Fischer

Simonné 10, Löwy Mihály 10, özv. Radován Péterné 10, Goldziher Vilmos 10, Merkler Sándor 10, Kardos Armin 10, Ungár József 10, N. N. 10, Márton Jakab 10, Dreichlinger 10, Baumann János 10, Beamter Ödön 10, N. N. 10, Hartman 10, N. N. 10, Spielman Miksa 10, Berger Sámuel 10, Schwarz József 10, Winternitz Jenő 10, Schaffer Henrik 10, Zarái Géza 6, Weisz Tivadar 6, Rosenberg József 6, Halpern Ede 5, Lichtenstein Dezső, Orosháza 5, Apponyi Gyula 5, Reiner György 5, Irom Testvérek 5, Feinkuchen Izidor 5, Rosenthal Sámuel 5, Gross Károly 5, N. N. 5, Rosenblüh H. és Társa 5, Steekl Adolfné 5, Weinberger János 5, Pente Ferenc 5, Wally 5, Oláh Sándor és Társa 5, Weinberger Ede 5, Páló Dezső 5, Fleischer Dávid 5, Farber Lajos 5, Koch Rézsika 5, Samu Jakab 5, Klein Sándor 5, Pless László 4, Klein Dezső 4, Gutmann Samu 2, N. N. 2, Lutwak 2, Bornstein 2, N. N. 2, Singer Ede 2, N. N. 2, Geller Samu 2, Banász István 5, Klein Sándor 503 korona. Összesen 2250 korona.

— Adományok. Szegedi János Nagy kamarás 20 koronát adományozott a rokkant katonák alapja javára. Gansl Hajnalka és Ilonka Lippa 10 koronát küldött a vak katonáknak és 15 koronát a hadi árvek és özvegyek részére.

— Hírvételek. Csén Károly és neje eladták a Dugonics-utca 2. sz. házat 30.000 koronáért Komlós Andrásnak. — Laboda Jánosné és tulajdonostársai eladták a Török Ignác-utca 9-a. házat 13.000 koronáért Rieger Imrénének. — Sonn Henrik és neje eladták a Bercsényi Miklós-utca 44. sz. házat 19.000 koronáért Varjas Imre és nejenek. — Szlovák Gyuláné eladta a Sörök Ignác-utca 15. sz. házat 32.000 koronáért Szemző Armin és nejenek. — Rieger Imre eladta a Török Ignác-utca 9. sz. házat 13.790 koronáért Gonda László és nejenek. — Horváth József és neje eladták a Bethlen-utca 2. és Bajza-utca 14. sz. házat Riesz Mátyas és nejenek. — Rostás Istvánné eladta a Salló-utca 58. sz. házat 22.000 koronáért Bujdosó Pálnak. — Özv. Kiss Józsefné eladta a Tehén-utca 7. sz. házat 15.000 koronáért Kapp János és nejenek. — Sipos Gábor eladta a Csernovits Péter-utca 5. sz. házból az öt illető fele részét 8000 koronáért Pipos Helénnek. — Szathmáry Király János eladta a Zrínyi-utca 4a. sz. házat 115.000 koronáért Adler Hugónak.

— Aradi repülőbiztonsági izgalmas légi harcra című cikkünk adatait nem az esemény hőseitől, hanem indirekt úton kaptuk.

— A Renlow-Kocka cirkusz sikere. Rég nyilvánult meg olyan óriási érdeklődés cirkusz iránt, mint amilyen pártfogásban a Renlow-Kocka cirkusz részesül. A jegyek egyik nap, mint a másik előre elkelnek. Este a pénztárt valóságos megostromolják s bár a hatalmas ponyvasátor néhány ezer ember befogadására alkalmas, eddig naponta négy-öt száz ember távozott el jegy nélkül. A hatalmas és modern vállalat rá is szolgál a közönség támogatására, mert műsora világvárosi, attrakciói pedig szenzációsak. Ma vasárnap két előadás, délután 4 és este egy negyed 9 órakor.

— Az iskolai beiratás alkalmával ne mulasszák el az aradi és vidéki szülők a megszokott jó bevásárlási forrást Fischer Nagy Áruházt Szabadság-tér 12 szám alatt felkeresni, ahol a legnagyobb választékban gyermek ingek, kalapok, harisnyák fiú és leány sapkák iskola táskák és minden egyéb cikkeket a legjutányosabban beszerezhetnek!

— Mindenkinél érdekében áll Fischer Nagyáruháza a Szabadság-téren felkeresni. Gyermekkoscsik 50 koronától 350 koronáig.

— Keresk. szakoktatás. Magántanfolyam felnőttek részére. Könyvelés, gép- és helyesírás, levelezés és számtan. Beiratkozás az őszi kursusra f. hó 27.-től. Lázár Vilmos-u. 2.

— Orfeum a központban. Koppel Gyula a központi Orfeum kedvelt igazgatója szeptember hó 1-én — kitűnő társulattal — kezdi meg újból előadásainak sorozatát.

— Levélpapír olcsóságok Kerpelnél.

— A szív és a vérérdények megbetegedésnél a székelés a természetes Ferenc József keserűviz használata által minden erőlködés nélkül elérhető.

— Elporosodott fehérmű. Kaptuk a következő levelet. Tisztelt szerkesztő ur! Kérem becses lapjába az alábbi sorokat közölni, hogy felhívjam rá azoknak a figyelmét, akiknek hatalmában áll azon segíteni. Ha végig tekintjük az Aradon levő katonai kórházakat, a mai viszonyokhoz mérten nagyon meglehetnek elégedve. Tiszta, rendes és a koszt sem panaszra méltó, de van egy baj! Nincs elég és rendes fehérműjük a szegény beteg katonáknak. Igen ez nagy baj! De csupán ezért mégsem írnek a szerkesztő urnak. Azonban a Zrínyi utcán végig mentve van ott valami ami eszembe juttatja a szegény fehérmű hiányba katonákat. A nagyon tiszteltető Vöröskereszt varrodájának kirakatában halomszámra áll a katonáknak készített felszállagozott, poros fehérmű. Ott áll régen és csupán arra való, hogy nézzük. Ha már feltétlen ott kell állnia, hogy a közönség nézze hát szedjük össze a rongyos ruhadarabokat és tegyük oda azokat, talán így még akadna sok olyan nemes szívű, dolgoskezű honleány, akik ideje megengeti, hogy segítsen rajtuk. Az ép fehérműt pedig adják oda a katonáknak ha már ugyanis nekik készült. Mert minek mutogatni, felcicomázni azt a holmait aminek sokkal szebb szerep jutna azzal, hogy ysokat szenvedett, beteg katonáink használják, mi egészségükre is hasznos. Remélem, hogy kik eddig még nem gondoltak erre, kinyitják a kirakat ablakait és tartalmát szétosztják sebesülteink közt. Azt hiszem sok katonák mond boldogan hálás köszönetet érte a nemes adakozóknak. A közlésért előre is köszönet egy aradi magyar leánytól.

— Koszorúmegváltás. Néhai özv. Pelzl Ferencné ravatalára szánt virág megváltása címén özv. Purman Alajosné 5 kor-t, néhai Klein Miksa ravatalára Sohlmann Márton és Roth Armin 10—10 koronát, továbbá egy kongreganista (Ujarad) 20 kor. és N. N. 2 koronát juttatott a Névédelmi Hivatalnak. Mindezen

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hídak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönbön Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszerrel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legtekélyesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessék.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 767. szám.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Nyaralók átköltözködési ingóságainak szállítása. A Magyar Királyi Folyam és tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy a Nagymaroson, Visegrádon és a Kis-Dunai állomásokon nyaraló közönség érdekére való tekintettel a székesfővárosba való rendes visszaköltözködés idejére a szükséghez képest folyó évi augusztus 27-től kezdődőleg szeptember hó 7-ig bezárólag a menetrendszerű járatain kívül külön kiegészítő teherjáratot személyszállítással fog hétköznapokon közlekedtetni, amely járatban csak II. és III. osztályú jegyek fognak kiadni. Emé járatokkal azok az átköltözködési ingóságok fognak a lehetőség szerint elszállíttatni, amelyek délelőtt 11 óráig szabályszerűen gyorsárúként feladatnak. Emé kiegészítő különjáratban közlekedő hajó Nagymarosról délután 1.30 órakor indul és a közbeeső állomások érintésével ugyanazon délután oly időben érkezik Budapestre, hogy a szállított ingóságok lehetőség szerint még ugyanazon nap kiszolgáltathatók legyenek. Az igazgatóság.

— Szeszifőzde Gájban. A pénzügyminiszter értesítette az aradi pénzügyigazgatóságot, hogy Arad-Gáj központtal engedélyt adott egy központi szeszifőzde felállítására. Utasítja a miniszter a tanácsot, hogy hirdetmény útján világosítsa fel a gyümölcstermelőket, akik pálinkát akarnak főzetni, hogy ezt csak ennél a főzdenél eszközölhetik.

— A len és fől lenárúk, továbbá ezekből készült cikkek felajánlására vonatkozó legújabb miniszteri rendelet megtekinthető az aradi kereskedelmi és iparkamara irodájában a délelőtti hivatalos órák alatt.

— A Pankotai Népbank Részvény-Társulat a vidéki bankok ezen egyik legrégebbike részvénytőkéjének 1.000.000 koronára való felemelése várakozáson felül sikerült, amennyiben a kibocsájtott 500 darab új 1000 korona n. é. részvényt 267 darabbal jegyezték tul, ami az intézet iránti megszilárdult bizalomnak a jele.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

Lámbeck János és fia „Első m. kir. szab. érekeperőgyára és temetésrendező-vállalata” Arad.

Drummer Ferencné szül. **Kukkert Julia** a saját, ugyszinté nevelt fia **Kárpáti Ferenc**o, valamint a kiterjedt rokonság és jóismerősök nevében is fájdalommal tudatja, a felejtetlen jó férj, illetőleg gondos nevelő apa, rokon és jóismerős

Drummer Ferencnek,

f. évi augusztus hó 25-én d. a. 9 órakor, életének 72-ik és zavartalan boldog házasságuk 45-ik évében a halotti szentségek áztatás felvétele után, a Mindennató böles rendelkezéséhez képest történt jobblétre szenderültét.

A felejtetlen kedves halott földi maradványai f. hó 26-án d. u. 6 órakor fognak Kapa-utca 48-ik számú házból, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után a felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat az Istenben boldogult lelki üdvéért szeptember hó 7-én d. a. 10 órakor lesz az aradi főt. Minorita-atyák egyházában a Mindennatónak bemutatva.

Pihenése csöndes, emléke áldott legyen!
Arad, 1917. augusztus hó 25.

Fájdalmasan megtörve a kettős gyász nehéz súlyától, tudatjuk hogy az imádott, felejtetlen drága jó fiu, hűségesen szerető testvér, végtelen gyengéd unoka

SEIDNER FERENCZ

a 29. gyalogezred zászlósa

1917. augusztus 8-án, élete gyönyörű tavaszán, a Cardoknál vívott ütközetben hősi halált halt. Lándoló hazaszeretettől áthátolt szive megszűnt dobogni idegen orosz földön, hova csak fájdalom, nehéz könnyes sóhajunkat küldhetjük.

Békés csöndes pihenést adjon a Mindennatón!

Kelt Marosborsán, augusztus havában.

Ozv. Goldberger Jábórné nagyanya, özv. Seidner Mártonné edes anyja, Seidner Ernő önk. szak. vez. a harctéren, Seidner Imre testvérei. 5696

Új műszerész- és villanyberendezési vállalat.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy Trombita-utca 16/a. szám alatt

műszerész- és villanyberendezési

tízletet nyitottam,

hol minden e szakmába vágó munkát a legpontosabban készítek. :- Szíves partfogást kér: 5716

Sambura János,

Arad, Trombita-utca 16/a. sz.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi ó- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1768

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Aradmegyében 3 járatu motoros

malom eladó.

Tudakozódhatni:

5687

Rosenzweig Hermannál, Gyulán.

Hirdetmény.

A kedvezményes boritaladó fizetésére igényt tartó szőlősgazdák czennel figyelmeztetnek, miszerint a házi fogyasztásra szánt évi bor-szükségletüket a XV. t.-cikkre való hivatkozással f. évi szeptember hó 15-ig a fogyasztási adófelügyelő-ségnél bejelenteni el ne mulasztassák.

Arad, 1917. augusztus hó.

Zikó János,

fogy. adó felügyelő.

Mairovitz Mór és Fiai Máriaradna.

Fatermelés és kőbányák. Utépitési vállalat. Hordógyártás

Fatermelés: Milova, (Aradmegye), Bulza (Kraszósözörénymegye.)

Kőbányák: Bányafalva, Milova Solymosvár (Aradmegye). Surdok-püspöki (H. ves megye). Závoly (Kraszósözörénymegye.)

Mészégetés: Kaprevár áll. Soborsin (Aradmegye.)

Utépitések és kövezési vállalatok.

Apró hirdetések.

Különféle.

Szárke teltes

fiatal vizsla Pick névre hallgat, elveszett. Magtalan jutalomban részese. Kossuth-utca 9. sz. 5723

Maros-utcai gabonarakár

azonnal kiadó. Értekezhetni lehet Lichtmann Manó, József főherceg-ut 12. szám alatt. 5664

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc- u. Barna Béla hirdetői és hírlapirodájában Zrínyi- u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Ingatlan.

ÜZLETI HÁZ.

melyben régi nagyforgalmu vendéglő van, kitűnő hely vegyeskereskedés hozzákapcsolására is, teljesen újonnan, modernül felépítve, eladó. Bővebbet háztulajdonosnál. Magyar-utca 10., Csiky Gergely-utcai kapu. 5695

ELADÓ

Csiky Gergely- u. 9. számú emeletes ház. Bővebbet Boczkó-utca 9., földszint. 5693

MODERN MAGÁNHÁZ

1 belvárosban, 4 szoba, elő. fürdőszoba, vízvezeték, villanyvilágítással. Kerttel, gazdasági udvarral, hozzátartozó meliék helyiségekkel, eladó. Cim a kiadóban. 5669

A postakertben 669 kvadrát

telek a fűtőházhoz közel eladó. Értekezni Pintér Lászlónál Sarkad, Uj-utca 2. 5700

Damjanich-utca 6. sz.

ház eladó. Bővebbet ugyanott. 5683

Pargly Lajosné-u. 135. sz.

ház eladó. Tudakozódni Nádor-utca 4. sz. alatt, ugyanott egy kovácsműhely kiadó. 5680

AN ÁLLOMÁS

közélemben egy bérház nagy telekkel eladó. Bővebbet Lővész-utca 4a. 5718

Orosy-utca 27. számú ház

telekkel eladó. Bővebbet Scherhag H. és fia cég fiáletében. 5721

Modern magánház

6 szobával, melléképítményekkel Széchenyi-utca közlemben megvételre keresetik. Batthyányi-utca 25. sz. I. emelet. 5725

Eladó

a belvárosban egy magánház udvarral és kerttel. Cim a kiadóban. 5705

Pargly Lajosné-utca 57. sz.

ház 5 lakással és gyümölcsös kerttel, eladó. 5727

Eladó

egy kisebb emeletes ház a főúthoz közel. Cim a kiadóban. 5706

Eladó

egy villanyerőre berendezett daráló malom kényelmes lakással és gazdasági épületekkel, sortésókkal, szép nagy telekkel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó közlekedési út mellett. Cim a kiadóban. 5390

Kálmán János-u. 42. sz.

adómentes, jól jövedelmező ház, eladó. Bővebbet Verbóczy-u. 2. Telefon 539. 5470

Zimándijutalu

állomás mellett 3 és fél holdas kert eladó. Bővebbet Vágóhid-utca 4. 5488

Gyereken

a villamostól pár percnyire két szülő teremmel eladó. Bővebbet Kossuth-utca 58. szám. 5535

Uj ház,

tíz évig adómentes, ugyanott egy új kérképár eladó. Vágóhid-u. 4., (a városi kertészet közlemben). 5573

Eladó

a vasút közlemben jól jövedelmező ház, nagy szőlőskerttel. Cim a kiadóban. 5579

Magánház

6 szobával, gyümölcsös kerttel, eladó. Pargly Lajosné-utca 199. 5692

Két és egy emeletes
ház, a Fő-tér közvetlen közlemben, novemberre üres lakásokkal, eladó. Cim a kiadóban. 5609

Aradon

a belváros közlemben 2 nagyholdas kert, felerészben szőlővel, kisebb-nagyobb épületekkel, szabad kézből eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5633

Damjanich-utca 2. sz.

két utcára szülő ház, szabadkézből eladó. 4021

Ellátás.

Ellátás.

Nyugalmazott ízr. tanító bármely középiskolába jár 2-3 fut a tanulmányokban leendő szakzerű segédkezés mellett teljes ellátásba vesz fel. Lakás: Arad, Thököly Imre-utca 11. szám, II. udvar jobbra. 5699

Középszkolai

tanulót teljes ellátásra felveszek. Cim a kiadóhivatalban. 5703

2-3 tanuló

teljes ellátásra felveszek. Cim a kiadóban. 5704

Keresztény tanuló

teljes ellátásra elvállal. Abrahám János rendőrleltviselő Szeged, Kálmán-utca 2., állami főgimnáziummal szemben. 5684

Iskolai idényre

3-4 fut, teljes ellátásra elfogadok. Cim a kiadóban. 5702

Középszkolai

tanulókat ellátásba vesz tanítónő. Cim a kiadóban. 5454

2 kisebb tanuló

uri családnál ellátást nyerhet. Bővebbet a kiadóhivatal. 5506

Iskolába járó

intelligens uri leányokat teljes ellátásba veszek, özv. Dr. Balog Banóné Kis-utca 5a. szám. 5512

2-3 polgárista

tanulót, teljes ellátásra felveszek. Sarlót Domonkos-u. 25., Adámcok-ház. 5604

Teljes

ellátásra fogadok 2 iskolás leányt, vagy 2 felnőttet, zongora használattal. Cim a kiadóban. 5649

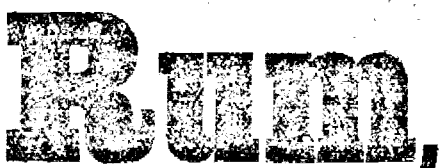
ISKOLÁS FIUKAT FELVESZEK

teljes ellátásra. Minden iskolához közel. Özv. Braunné, Szabadságtér 12., II. em. Ajtó 19. 5659

Friss, elsőrendű marhahús

kapható naponta 5667
Simandán György,
hentes- és mészárosnál Arad, Anlioh L-u. 16.

„HUNGÁRIA”



Likör, továbbá min-dennemű Pálinka
essenciák és kompozíciók a legjobbak.
Ajánlja helyt Arad:

Szemző Ármin

áruügynökség és bizományi raktára
Aradon. 551
Interurbán telefon 592 szám.

Használt ólom
megvételre keresetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Matteine-féle patkány- és egérintás

uj eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok **patkány- és egérintősz-bacilust.** A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egéret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedeelmes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintősz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K.
1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine”
vegyészeti laboratórium
Arad, Boros Beni-tér 1. szám.
Telefon 10-45. 501

Felter Teréz
kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szép-
lős, májfoltos, mitesseres, pattanásos
arcot széppé, ráncos, öregedő arcot
simává teszek. Szemölcsöt, hajszála-
kat fájdalom nélkül végleg eltávo-
lítok. Vörös orr s kezelése, ar-
bőrhámleaszítás. Arcmasszázs, jón-
nyos bérietben. **Hajmosás, en-
dolálás, hajfestés, Henna
festéssel, manicúr, Szexok
szétküldése vidékre is.** 501

Felter Teréz,
Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

Cirokkalászt
és magot 5300

VESZÜNK

előre is legmagasabb napi árak
mellett. Közvetítőknak méter-
mázsánként 2-3 korona juta-
lékot adunk. Seprőkötő és var-
rómunkásokat felveszünk.

Grosz J. és Tsa
seprőgyár, Magyarbányegyes.

Legjobb fogviz
500 koronát
használat mellett, üvege 120 kor.
valaha ismét fogtájást kap, vagy a
szája büzlök. Ed. Bartilla-Winkler stóda
L. Pfan Wlea, X., Góthe-gasse 7. Kap-
ható minden gyógyszerárban és dro-
gueriában. Aradon: G. Földes Kelema,
Deák Ferenc-u. 11. sz., Habs Vilmos,
Batthyány-u., Hajós Arpád gyógyszer-
tárban és Vojtek és Weisz drogu-
eriájában. Vidékre — ahol nem kap-
ható — küldök 7 üveget 3-40 K.
bérmertve. Kérjünk mindenütt natáro-
zottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisít-
ványok feljelentől jól díjaztatnak. 4157

Aradi écsznaádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel ... 6.40
Személyvonat délután ... 4.13

Aradról Szegedre érkeznek:

Személyvonat délemben ... 12.00
Személyvonat este ... 9.34

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.06
Személyvonat délután ... 3.27

Szegedről Aradra érkeznek:

Személyvonat reggel ... 7.33
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel ... 5.40
Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkeznek:

Személyvonat délelőtti ... 11.58
Személy vonat este ... 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.00
Személyvonat délután ... 3.18

Brádról Aradra érkeznek:

Személyvonat délelőtti ... 10.00
Személyvonat este ... 7.08

Aradról Borosjenőre indul:

Reggel ... 8.26

Aradról Borosjenőre érkeznek:

Délelőtti ... 10.44

Borosjenőről Aradra indul:

Délután ... 1.00

Borosjenőről Aradra érkeznek:

Délután ... 3.48

Aradról Újszentannára indul:

Délután ... 5.00

Aradról Újszentannára érkeznek:

Este ... 6.10

Újszentannáról Aradra indul:

Este ... 6.38

Újszentannáról Aradra érkeznek:

Este ... 6.58

Borosjenőről Csornára indul:

Vegyes vonat délelőtti ... 9.08
Vegyes vonat délután ... 5.02

Csornáról Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel ... 6.02
Vegyes vonat délután ... 4.20

Mezőhegyesről Kétegyházasra indul:

Motoros vonat reggel ... 8.27
Motoros vonat este ... 6.20

Kétegyhásról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel ... 6.10
Motoros vonat délután ... 4.20

Újszentannáról Kétegyházasra ind:

Motoros vonat reggel ... 9.25
Motoros vonat este ... 7.00

Kétegyhásról Újszentannára ind:

Motoros vonat reggel ... 6.00
Motoros vonat délután ... 4.00

Borossebestről Menyhászra indul:

Vegyesvonat délelőtti ... 9.00
Vegyesvonat délután ... 4.45

Menyházaról Borossebestre ind:

Vegyesvonat reggel ... 5.00
Vegyesvonat délután ... 2.30

**Használt csomagoló papir megvételre ke-
restetik. Bővebbet a
kiadóhivatalban.**

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat azonnal megfizetjük.

Minden más hirdetés ára 10 fillér. Vastagabb betűkkel 20 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Boldog lévő”
Jellegére levél van a kiadóban. 5722

„Tuba-ócsanak”
Sürgős levele van a kiadóban. 5724

Egy fiatal,
szőke leány, oly nemes szívű, díszkrét, finom urlembert tisztességes ismerőséget keres, ki megértene és némi támogatná. Levelet a kiadóba kér „Napugá” jellegére. 5728

Lányok!
Ki vidítana föl vigkedélyű unatkozó türeltséget. Irjon „Szervusatok lányok” jellegére. 5715

MELYIK NEMESSZIVÓ URIEMBER
segítene ki zavart helyzetéből fiatal özvegyet. Az irjon „Boldogtalan özvegy” jellegére a kiadóba. 5672

ELVÁLT ASSZONY
tisztességes ismeretséget keres idősebb uriembernek vagy jobb iparosnak, ki némi támogatná. Levelet „Névtelen asszony” jellegére a kiadóba kér. 5673

Alkalmazást keres.

Jó családból való
leány állást keres uriháznál. Szíves megkeresést „Megbízható” címre kér a kiadóba. 5719

Kammerdienerin
25 Jahre, deutsch, sucht Stellung, geht auch zu Kinder, als Verkäuferin oder als Beschäftigte, ist im Nähen tüchtig und überall gut verwendbar. Gute Zuschriften an die Administration unter: „Flink und intelligent” 25”. 5681

17 éves
fiatal és rövidtávú kereskedősegéd állást keres azonnali belépésre. Barna János kereskedősegéd Szekudvar. 5692

Két férfi
és vaskezeskedő sorod azonnali állást keres. Cím a kiadóban. 5698

DEUTSCHES FRAULEIN
sucht Stelle. Gefällige Anträge unter „Flüssig”. 5671

TISZTESSÉGES NŐ
mosást vállal odabáza. D. M.-né Illés-utca 46. 5676

Haziki-asszonyok
szívesen fogadják jobb családból származó szerény leányt leány. A háztartásban járatos. Önállóan főz. Cs. M., Arad, Boros Béni-tér 7., 1612sz. 7. 5621

Alkalmazást nyer.

Jobb leány,
ki hasonló minőségben már alkalmazva volt, 4 éves gyermek mellé felvétetik. Cím a kiadóban. 5717

Úgyes
szobaleány, azonnali belépésre felvétetik. Sina-utca 1/a. 5732

Keresek
puzsára németül beszélő szerény háziasszonyt—nevelőnőt, két l. elem st. leány. Nambor. Fizetés megegyezés szerinti. Cím a kiadóban. 5708

Tanuló felvétetik
Weiss Hugó fénykép-szénél Aradon. 5699

Kinder mädchen
intelligent, bescheiden, die das Kindertuschel feig versteht wird zu Kindern aufgenommen. Adresse in der Administration. 5690

Egy gyermektelen házaspár
házmesterek keresetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5694

HÁROM TAGBÓL ÁLLÓ CSALÁDHOZ
mindenes főzőnő keresetik. Bővebbet Kalvin János-utca 6. földszint jobbra. 5696

ELSŐRENDŰ GÉPIRÓNÓT,
perfekt gyorsíró, magyar és német levelezésben teljesen jártas, keresünk. Fodor és Reisinger, mérnökök. 5670

VEGYESKERESKEDÉSBEN
már alkalmazva volt leányt keresek. Markovits Ida, Varjassy Lajos-utca 52. 5682

JORAVÁLO ÜGYES MINDENES
szakácsnő keresetik szept. 1-re. Cím a kiadóban. 5688

Úgyes kizselgálónő
keres „Minerva” Kiadó L és Társa könyvkereskedés. 5677

Deutsches Kinderfräulein
die Kindergartenkurs absolvirt, lan des Zeugnis von guter familie besitzt. ohne Disziplinar; wird gesucht zu 6 und 2 1/2 jährige Kinder Eintritt Ende September. Szerenyi, Arad, Neumann-palota. 5689

EPIDEMIESPITALBA
női konyhaszemélyzet keresetik. 5661

Vas
és műszerüzletben egy jóerkölcsű fiú tanulókat felvétetik. Mencer A. Adolf, Pankota. 5476

Kiadó lakás.

3 elegánsan butorított
szobába nyíló utcai szoba villanyvilágítással 2 urlemberek kiadó. Forray-utca 8. l. em. 5726

Nagy Sándor-utca
3. sz. alatt egy 2 szobás utcai lakás azonnali kiadó. Értekezhetni Hassinger-utca 5. szám. 5685

2 szobás
lakás földszobával november 1-től kiadó. Lovarda-utca 1 sz. Attila tér sarok. 5649

Lakást keres.

Keresek azonnali
vagy szept. 1-ére 1-2 butorított szobát, esetleg konyhával. 2 személy részére. Ajánlatok Varadi Imre hadnagy címre a kiadóba küldendők. 5729

Ge-nucht
möblirt Wohnung zwei eventuelle drei Zimmer, Badezimmer und Küche. Gefällige Anträge unter „Mara” an die Administration. 5623

Vétel és eladás.

I. kötet
tankönyvek, író- és rajzszerek, a legelőnyösebben szerezhetők be Deák Béla könyv- és papírkereskedésben, Forray-utca. Gr. Nádasy-palota. 4421

Megújított cséplőgép
Marschall-féle teljes felszereléssel eladó. Agócs B. Mihály. Meggyesbodzás Személytelen-tanya. 5707

50 darab
6-7 hectoliteres prima transporthordó és 85 darab 2-3-4 hectoliteres fordító eladók. özv. Hartmann Jenőné utca 4. Kézinczy-utca 3. szám alatt. 5701

Szápen
kifejlett csaszla szőlő, kis- és nagymennyiségben, 5 kilos kosarakban is kapható. Ugyanott 8 darab hordó 112, 120 és 282 literes, eladó. Ilmann József. V. lágos. 5639

„Perfect”
szíjkenőcs a legjobb, legolcsóbb, elsőrendű kenőszerek gépjárműkhöz. Szállítja Általános Forgalmi Vállalat Honotó. 5679

Iráskönyvek
használt és új állapotban legolcsóbban szerezhetők be az összes helybéli és vidéki is olák részére. Minerva, Knieser L. és Társa Arad, Dobó-u. 1. (Ferenc-téri polgári iskola mellett.) Előjegyzéseket vidékről is elfogad. 5607

Jókarban lévő,
használt szódavizes üvegeket keresek megvételre. Szentlélek gyógyszertár, Tót-komlócs. 5678

Egy jó hegedű
eladó. Deák Ferenc-u. 40/b, l. em. 5674

Darálók
erőhajtásra, motorok, motorfűrészek kaphatók Kovács Soma és Társa Arad. 5697

50 százalék
ármegtakarítással kapható női velour kalap, nagyban és darabonként a Kalap Bazárban Arad. Telefon üzlet 1117., rak-tár 115. 5675

CIROKSZAKÁLT ÉS CIROKMAGOT
vesz minden mennyiségben. Szűcs Pál aradi cég. Telefon 613. 5677

Borhóvót
természetes megvételre keres Färber Lajos Arad. 5522

Csemegésdőlő
3-4 mázsa eladó. Walkier Györgynél, Elek, Aradmegye. 5636

Tőgy- és oser-makk
területeket bérebe veszek, esetleg felszedett makkot bármily kis- és nagymennyiségben veszek. Ajánlatokat kérek. Golds Kornél, Nadab. 5541

Boroshordó,
circa 16 hl. (2 drb. egész és 2 drb. Gonsai), eladó. Zakar Lajosnál, Sarkad. 5648

Keresünk
megvételre jó karban lévő 1. számú pénzszekrényt, valamint jó karban lévő írógépet. Opátsai hitelszövetkezet. Telefon szám 3. 5652

Szőlő-gazdák
préseket, szőlőmalomokat, kútnő kivételben, legolcsóbban Opátsai hitelszövetkezetnél szerezhetnek be. Telefon 3. sz. 5651

Nyerges tisztító,
betanított, eladó. Bánhidy gazdaság, Alsó-Simádén. 5647

Használt ólom
megvételre keresetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Egy alig használt egyenáramú
2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Bognár
szerszám és gazdasági faárak kaphatók Anrich Miksa fakereskedésben Arad. Vásár-tér 1. 5613

Veszek
uraktól levett férfi ruhát, valamint minifelső egyenruhát a legmagasabb árban. Vidékre is a megyék. Bieler Ignác, Boczkó-utca 1. 761

Fenyő-, diu- és gyümölcsfa
csemeték, riparia gyökerek és sima, építkezési anyagok nagyban és kicsinyben eladók. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 5331

Veszek
egész bélyeggyűjteményeket, egyes könyveket, könyvtárakat régi és új festményeket. Kerpel László könyvkereskedés. 901

Sodronykerítés,
kenderkötél és rézgálé eladó. Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 5338

ELADÓ
hálószoba, két szövetfüggöny, 4 gyermek párnahuzat. Luther-u. 2., üzlet 5663

Finom cs. megen. 6 6
kapható Wink er József szőlőgazdaságban. Arad Batthyáuy-utca 11. 5547

Aranyéret és brilliántot
a legmagasabb árban veszek. Brandes D. József-főherceg-ut 12. Lateranus-templom mellett. 5517

Eladó fűszerberendezés,
uzyanott képeslapok, levélpapír, cigarettahüvely, szekrénypapír, továbbá talvédő, cipőkrem, harisnya, gallér, kesztyű, szalag, nyakkendő, kötő pamut, órna, cipőfűző gomb, ruhadíszek és számos más cikk, nagy választékban, alkalmi áron kaphatók. Türk Józsefnél, Forray-utca 3. sz. 5603

Fényképezőgép
4 1/2 X 6-os nagyságban, teljes felszereléssel, megvételre keresek. Goerz, Penax, Dagor, Logmar, Syntor vagy Erpeman: Miniature Klapp-kamrát. Cím a kiadóban. 5634

Veszek
használt, átfurt, boros, sörös, ásványvizet és hordó dugókat 6 koronáért kilogrammonként. Kúrdeményeket az Aradi Közlöny továbbít. 5000

9-keresés
fizetek egy gram legfinomabb aranyért. Zálogodulákat a legmagasabb áron veszek. Brandes örök- és ékszerész, József főherceg-ut 12. szám. (Lutheranus templom mellett.) 5513

Tégla
jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, intányos árban kapható. Jiraszek Iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097, vagy Lázár Irda, Hassinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3783

Szőlő-gazdák
nagyban és kicsinyben, jutányosan kaphatók Erdélyi és Bácska! Iparú rakárban. Reich B. Károly Fia és Társa cégnél. Telefon 649. 5658

Új butorítási
vétel és eladás. hitelképes egyéneknek részletre kölcsönképpen adok készpénzfizetési árban. — ebédli, háló és nappali szoba berendezés. 1-2 vasbutorok nagy választékban kaphatók. Állandó butorítási Garai Károly butorítási üzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. Telefon 773. Kérem a címre figyelni. 2791

Oktatás.

Gyermek
tanít, olcsón és rövid idő alatt. Jelentkezni délután 2-4-ig. Purgly, Lajos-utca 180. 5601

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinabera.
Szuveren szer verszegénység, sápkór, szédules, a verszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések- és minden fertőzésből eredő meg- betegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 5.- kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Tyukszem
és minden hőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-tapasza. A legmegrogzottabb tyukszem a tapasz párnái használata után leválik, a gyótró fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad. 12

Dr. Schajkovszky
lábizzadás elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona 50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógyszerárban. 12

Ruh és viasketegség
elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdus-gyógyszertárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6171

Üzletek.

Fedrászület,
igen elegánsan berendezve, pipere cikkekkel együtt, más vállalat mint, árfőben eladó. Roth János, Arad, Deák Ferenc-u. 39. 5632